

DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET

MAANDBLAD

MINISTERIE VAN OORLOG

EN VAN HET

KONINKLIJK NED. INDONESISCH LEGER

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie b.d.
Hoofdred.: M. R. H. CALMEYER, Luit.-Generaal v. d. Generale Staf
Red.: D. A. VAN HILTEN, Generaal-Majoor tit. b.d.
G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Luit.Kol. v. d. Gen. Staf
A. L. VAN DEN BERGE, Luit.-Kolonel v. d. Gen. Staf, Secr.
R. C. SOETBROOD PICCARDT, Maj. v. d. Gen. Staf K.N.I.L.
C. J. M. NASS, Majoor-vlieger
A. T. I. BOESTER, Hoofd Krijgsgeschiedkundige Sectie van
de Gen. Staf van het K.N.I.L.

118de JAAR

Nr. 6

Juni 1949

Nadruk
verboden

Abonnement f 3. per kwartaal, Overzeese Gewesten en Buitenland f 15. p. jaar. Losse ex. 11.25

MOORMAN^{rs} PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

Nieuws van de Maand 308

Redactioneel Gedeelte.

In Memoriam A. H. J. L. Fiévez 312
In Memoriam N. J. H. M. van Middendorp 313
Boekbespreking 315
Nachtaanvallen, door G. J. van Buuren, Luitenant-Kolonel der
Grenadiers 316
De Territoriale Verplegings- en Transportdienst in Ned. Oost-
Indië, door J. Schut, Luitenant-Kolonel T(D) VTO Midden Java 329
Technische Werkzaamheden uitgevoerd door het korps Genie-
troepen van de B-divisie in West- en Midden-Java vóór,
tijdens en na de politionele actie 1947 335
De waarde van het volksverzet in de moderne oorlog, door
A. Wolting, Kapitein der infanterie 350
De gevechtinlichtingendienst (G.I.D.), door P. J. Koene, Eerste
Luitenant C.M.I.D. bij de infanterieschool 357
Uit de Buitenlandse Vakpers 364

DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET

MAANDBLAD

MINISTERIE VAN OORLOG

EN VAN HET

KONINKLIJK NED. INDONESISCH LEGER

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie b.d.
Hoofdred.: M. R. H. CALMEYER, Luit.-Generaal v. d. Generale Staf
Red.: D. A. VAN HILTEN, Generaal-Majoor tit. b.d.
G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Luit.Kol. v. d. Gen. Staf
A. L. VAN DEN BERGE, Luit.-Kolonel v. d. Gen. Staf, Secr.
R. C. SOETBROOD PICCARDT, Maj. v. d. Gen. Staf K.N.I.L.
C. J. M. NASS, Majoor-vlieger
A. T. I. BOESTER, Hoofd Krijgsgeschiedkundige Sectie van
de Gen. Staf van het K.N.I.L.

118de JAAR

Nr. 6

Juni 1949

Nadruk
verboden

Abonnement f 3. per kwartaal, Overzeese Gewesten en Buitenland f 15. p. jaar. Losse ex. 11.25

MOORMAN^{rs} PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

Nieuws van de Maand 308

Redactioneel Gedeelte.

In Memoriam A. H. J. L. Fiévez 312
In Memoriam N. J. H. M. van Middendorp 313
Boekbespreking 315
Nachtaanvallen, door G. J. van Buuren, Luitenant-Kolonel der
Grenadiers 316
De Territoriale Verplegings- en Transportdienst in Ned. Oost-
Indië, door J. Schut, Luitenant-Kolonel T(D) VTO Midden Java 329
Technische Werkzaamheden uitgevoerd door het korps Genie-
troepen van de B-divisie in West- en Midden-Java vóór,
tijdens en na de politionele actie 1947 335
De waarde van het volksverzet in de moderne oorlog, door
A. Wolting, Kapitein der infanterie 350
De gevechtinlichtingendienst (G.I.D.), door P. J. Koene, Eerste
Luitenant C.M.I.D. bij de infanterieschool 357
Uit de Buitenlandse Vakpers 364

OFFICIËLE MEDEDELINGEN

van het

Ministerie van Oorlog

NIEUWS VAN DE MAAND

ORGANISATIE HOGERE LEIDING VAN DE K.L. MET INBEGRIJF VAN DE LEGERLUCHTMACHT

(Zie M.S. 1947, nr. 1, blz. 2 en 3 en M.S. 1947, nr. 6, blz. 310 t.m. 314).

In verband met de wijziging in de organisatie van de hogere leiding van de K.L., met inbegrip van de Legerluchtmacht, neergelegd in de M.B. van 27 April 1949, Kabinet, nr. 52 (L.O. '49, nr. 87 L—LM), kan het gestelde op de blzn. 2 en 3 van het Januari-nummer 1947 en de blzn. 310, 311 en 314 van het Juni-nummer 1947 vervallen.

Ingaande 1 Mei 1949 is de samenstelling van de hogere leiding van de K.L. (Legerluchtmacht inbegrepen) als volgt:

1. Minister, Staatssecretaris, Secretaris-generaal, Kabinet;
2. Chef van de Generale Staf, Plaatsvervangende Chef van de Generale Staf, Hoofdkwartier van de Generale Staf;
3. Chef van de Luchtmachtstaf, Plaatsvervangende Chef van de Luchtmachtstaf¹⁾, Luchtmachtstaf;
4. Kwartiermeester-generaal, Hoofdkwartier van de Kwartiermeester-Generaal;
5. Adjudant-generaal, Staf van de Adjudant-generaal;
6. Directeur Administratieve Diensten, Directie Administratieve Diensten.

Het bestuur der Koninklijke landmacht met inbegrip van de Legerluchtmacht berust bij de Minister van Oorlog, ter zijde gestaan door de Staatssecretaris van Oorlog. De uit deze bestuursfunctie voortvloeiende bevelsbevoegdheid over de Koninklijke landmacht, wordt naar hun aanwijzingen uitgeoefend:

a. voor wat betreft de Koninklijke landmacht met uitzondering van de Legerluchtmacht door de Chef van de Generale Staf, onder wie ressorteren de Plaatsvervangende Chef van de Generale Staf, de Kwartiermeester-generaal en de Adjudant-generaal;

b. voor wat betreft de Legerluchtmacht, door de Chef van de Luchtmachtstaf, onder wie ressorteren de Plaatsvervangende Chef van de Luchtmachtstaf¹⁾, de Kwartiermeester-generaal en de Adjudant-generaal.

Een en ander met dien verstande, dat de Kwartiermeester-generaal voor wat betreft het doen van aanschaffingen en, evenals de Adjudant-generaal, voor wat betreft nader door de Minister te bepalen aangelegenheden rechtstreeks onder de Minister (Staatssecretaris) ressorteert.

Voorts ressorteren rechtstreeks onder de Minister (Staatssecretaris) de Directeur Administratieve Diensten en de Directeur Demobilisatie (zie noot blz. 311).

Het Kabinet van de Minister, de persoonlijke staf van de Minister, de Staatssecretaris en de Secretaris-generaal.

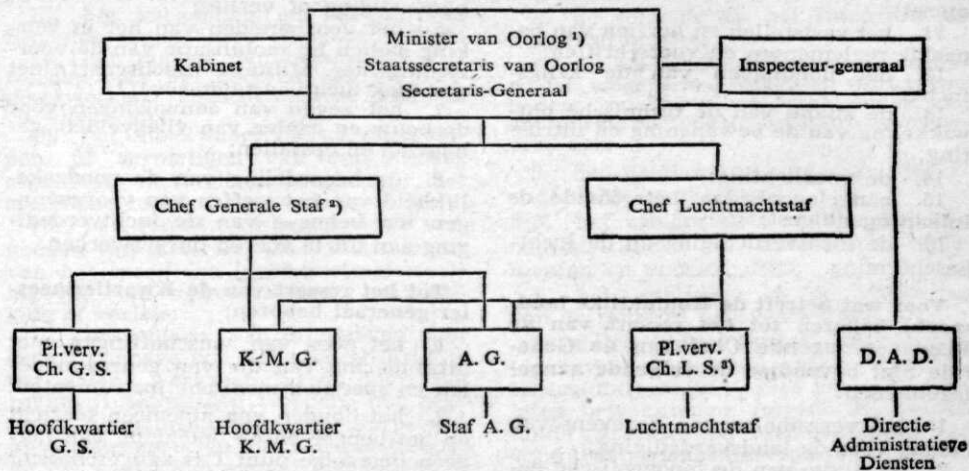
De gezagsverhoudingen zijn weergegeven in onderstaand schema.

(Door de publicatie van dit schema dient in dat, opgenomen op blz. 312/313 van het Juni-nr. 1947 te vervallen de vakjes waarin is vermeld resp. Minister van Oorlog, Secr. Gen., Mil. Kab., Insp. Gen., ChG.S., Kw. Gen., Adj. Gen., Dir. Adm. D., Chef luchtm. St. De aandacht wordt er op gevestigd, dat in het huidige schema de volgorde is 1. Chef Luchtmachtstaf, 2. D.A.D., zulks i.v.m. de volgorde van de Directie Adm. D en Luchtmachtstaf in het schema op de blz. 312/313 van het Juni-nr. 1947).

De Legerraad, welke tot taak heeft de samenwerking in de hogere leiding der Koninklijke landmacht met uitzondering van de Legerluchtmacht te verzekeren en waarvan de leden de Minister (Staatssecretaris) van advies dienen betreffende het te voeren beleid, bestaat uit:

¹⁾ Deze functie wordt voorshands niet vervuld; de daartoe behorende bevoegdheden worden uitgeoefend door de Chef van de Luchtmachtstaf.

Hogere leiding Koninklijke Landmacht met inbegrip van Legerluchtmacht

1) Tevens Minister van Marine. 2) Voorzitter van het Chefs van Staven Comité. 3) Deze functie wordt voorshands niet vervuld; de daartoe behorende bevoegdheden worden uitgeoefend door de Chef van de Luchtmachtstaf.

Minister, voorzitter;
Secretaris-Generaal;
Inspecteur-Generaal;
Chef van de Generale Staf;
Plaatsvervangend Chef van de Generale Staf;
Kwartiermeester-generaal;
Adjutant-generaal;
Directeur Administratieve Diensten.
Secretaris is de Chef van het Kabinet van de Minister.

De **luchtmachtraad**, welke tot taak heeft de samenwerking in de hogere leiding van de legerluchtmacht te verzekeren en waarvan de leden de Minister (Staatssecretaris) van advies dienen betreffende het te voeren beleid, bestaat uit:

Minister, voorzitter;
Staatssecretaris, ondervoorzitter;
Secretaris-Generaal;
Inspecteur-generaal;
Chef van de Luchtmachtstaf;
Plaatsvervangend Chef van de Luchtmachtstaf 1);
Kwartiermeester-generaal;
Adjutant-generaal;
Directeur Administratieve Diensten.
Secretaris is de Chef van het Kabinet van de Minister.

1) Deze functie wordt voorshands niet vervuld; de daartoe behorende bevoegdheden worden uitgeoefend door de Chef van de Luchtmachtstaf.

Tot het ressort van de **Plaatsvervangende Chef van de Generale Staf** voor wat betreft de Koninklijke landmacht (doch met uitzondering van de Legerluchtmacht) en de **Plaatsvervangende Chef van de Luchtmachtstaf** (voor wat betreft de Legerluchtmacht) behoren:

1. de opleiding en oefening van het personeel, behoudens het gestelde in punt 17 onder Kwartiermeester-generaal;
2. het opstellen van de personeelsbehoeften en het geven van aanwijzingen betreffende de personeelsselectie;
3. aangelegenheden betreffende de duur van de eerste oefeningstijd en de herhalingsoefeningen;
4. aangelegenheden betreffende de vredesorganisatie en de oorlogsorganisatie;
5. aangelegenheden betreffende de dislocatie in vredetijd van eenheden, inrichtingen, staven en diensten;
6. het geven van algemene voorschriften voor de mobilisatie, alsmede van aanwijzingen betreffende de registratie;
7. aangelegenheden van operatieve aard;
8. het opstellen van materieelbehoeften;
9. het geven van aanwijzingen, benodigd voor de oplegging der mobilisatievoorwaarden;

10. het geven van aanwijzingen benodigd voor de etappen- en verkeersdienst;

11. het vaststellen en herzien van bepaalde reglementen en voorschriften;

12. het handhaven van de krijgstucht;

13. de studie van de technische ontwikkeling van de bewapening en uitrusting;

14. de voorlichting;

15. aangelegenheden betreffende de inlichtingendienst;

16. de luchtverdediging en de luchtbescherming.

Voor wat betreft de Koninklijke landmacht behoren tot het ressort van de Plaatsvervangende Chef van de Generale Staf bovendien de volgende aangelegenheden:

1. het verzamelen van gegevens van belang voor de landsverdediging;

2. de studie van de topografische gesteldheid van mogelijke operatieterreinen;

3. het geven van aanwijzingen voor de bouw en aanleg van verdedigingswerken en andere werken;

4. de beoordeling van de noodzakelijkheid van het treffen van voorzieningen aan uit te voeren burgerwerken;

5. het verlenen van militaire bijstand;

6. de voorbereiding en uitoefening van het militair gezag op eigen en eventueel vijandelijk gebied;

7. aangelegenheden betreffende de Militaire Justitie;

8. aangelegenheden betreffende militair ceremonieel;

9. de studie der Nederlandse krijgsgeschiedenis;

10. het instandhouden van de archieven;

11. de film- en fotodienst;

12. de bibliotheek en musca;

13. de grensbewaking.

Voor wat betreft de Legerluchtmacht behoren tot het ressort van de Plaatsvervangende Chef van de Luchtmachtstaf bovendien de volgende aangelegenheden:

1. de voorbereiding van de aanschaffing van het specifieke luchtvaartmaterieel;

2. het beheren, onderhouden en herstellen van het specifieke luchtvaartmaterieel;

3. het onbekwaam voeren; doen slopen of vernietigen van specifiek luchtvaartmaterieel;

4. het verantwoorden of doen ver-

goeden van het specifieke luchtvaartmaterieel, ingeval van ontvreemding, beschadiging of verlies;

5. het voorbereiden van het in werking stellen bij mobilisatie van de voorziening der Militaire Luchtvaart met specifiek luchtvaartmaterieel;

7. het geven van aanwijzingen voor de bouw en aanleg van vliegvelden, gebouwen en opstallen;

8. de beoordeling van de noodzakelijkheid van het treffen van voorzieningen ten behoeve van de luchtverdediging aan uit te voeren burgerwerken.

Tot het ressort van de Kwartiermeester-generaal behoren:

1. het doen van aanschaffingen, met uitzondering van die van geneesmiddelen en specifiek medische instrumenten;

2. het houden van algemeen toezicht op het beheer en de oplegging van hetgeen ingevolge punt 1 is aangeschaft;

3. het verstreken van kleding en uitrusting, wapens, munitie, bedrijfsstoffen, voertuigen en hun onderdelen enz.;

4. de verpleging en de legering;

5. het onderhouden en herstellen van het materieel (met uitzondering van het specifieke luchtvaartmaterieel) en het toezien op het onderhoud en de herstelling, indien deze plaats vinden bij de troepen, die het materieel in gebruik hebben;

6. het toezien op de bouw en het onderhoud van verdedigingswerken en van onder het beheer van het Ministerie van Oorlog staande en bij de Koninklijke landmacht in gebruik zijnde gebouwen, vliegvelden, gronden, wegen, wateren, bruggen, enz.;

7. het technisch voorbereiden van de mobilisatie, voor wat betreft de oplegging en het beheer der mobilisatiemagazijnen en de vordering van voertuigen en vaartuigen;

8. het voorbereiden van het in werking stellen bij mobilisatie van de materieelvoorziening der Koninklijke landmacht (met uitzondering van het specifieke luchtvaartmaterieel) en het op peil houden van het verkeersmiddelenet achter het operatiegebied;

9. de studie van technische problemen zijn dienst betreffende;

10. de industriële oorlogsvoorbereiding, voor zover deze het Ministerie van Oorlog betreft;

11. het voorbereiden en uitvoeren van de mobilisatie- en concentratievervoeren;

12. het technisch voorbereiden van onderwaterzettingen;

13. het vaststellen en herzien van bepaalde reglementen en voorschriften;

14. het maken der technische ontwerpen voor het bouwen van verdedigingswerken, kazernementen, kampen en vliegvelden;

15. het onbekwaam voeren, doen slopen, of vernietigen van onbruikbaar materieel, met uitzondering van het specifieke luchtvaartmaterieel;

16. het verantwoorden of doen vergoeden van materieel (met uitzondering van het specifieke luchtvaartmaterieel) ingeval van ontvreemding, beschadiging of verlies;

17. het geven van directieven voor de ten behoeve van het vredesbedrijf te verrichten werkzaamheden door het regiment technische troepen, het regiment uitrustingstroepen, het korps verplegingstroepen en de verkeerstroepen en het geven van aanwijzingen voor de technische opleiding van deze troepen.

18. het regelen van militaire vervoeren in vredestijd;

19. de Cantinedienst;

20. het opstellen en bijwerken van naanlijsten betreffende het materieel (met uitzondering van het specifieke luchtvaartmaterieel).

Tot het ressort van de Adjudant-generaal behoren:

1. de personeelsvoorziening- en aanvulling;

2. de demobilisatieregelingen en uitvoering van deze regelingen.¹⁾

3. de personele aangelegenheden;

4. aangelegenheden de dienstplicht betreffende;

5. de registratie;

6. de geneeskundige verzorging;

7. de sociale zorg;

8. de geestelijke verzorging;

9. de personeelsselectie;

10. de recreatie en algemene ontwikkeling;

11. sociaal-psychologische aangelegenheden;

een en ander voor zoveel betreft het militaire personeel.

Tot het ressort van de Directeur Administratieve Diensten behoren:

1. de juridische zaken, uitgezonderd die betreffende de militaire justitie;

2. de samenstelling en het beheer der begroting;

3. de contrôle op het financieel en materieel beheer;

4. de betaalbaarstelling van vorderingen wegens leveringen en werkzaamheden, salarissen en wachtgelden van het burgerpersoneel, militaire pensioenen, enz;

5. de geldverstrekking aan legeronderdelen en diensten;

6. het samenstellen en herzien van administratieve en comptabele reglementen en voorschriften;

7. het ontwerpen en de uitvoering van de militaire pensioenwetten;

8. de regelingen betreffende het verlenen van uitkeringen aan de mobilisatieslachtoffers 1914—1918 en hun nagelaten betrekkingen, zomede die betreffende gratificatiën aan weduwen van vóór 1909 gepensioneerde militairen en aan gepasporteerde militairen;

9. de financiële verzorging van zieke en gewonde leden der Binnenlandse Strijdkrachten;

10. de regeling van het tropen- en molestrisico van militairen in Indonesië;

11. de aangelegenheden betreffende de afwikkeling van het v.m. Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen en van het v.m. Luchtvaartbedrijf;

12. de graven dienst en de dienst der identificatie en berging;

13. de aangelegenheden betreffende het burgerpersoneel.

Ten aanzien van de adressering van dienststukken bestemd voor het Ministerie van Oorlog geldt, met ingang van de datum dezer beschikking de volgende regeling:

1. Alle stukken, welke betrekking hebben op de aangelegenheden behorende tot het ressort van de Plaatsvervangende Chef Generale Staf, de (Plaatsvervangende) Chef Luchtmachtstaf, de Kwartiermeester-generaal, de Adjudant-generaal of de Directeur Demobilisatie worden, behoudens de hierna onder 3 en 4 te noemen uitzonderingen, aan deze autoriteiten geadresseerd en langs de hiërarchie weg toegezonden.

2. Alle stukken, welke niet betrekking hebben op een der bovenbedoelde aangelegenheden en behandeling behoeven door het Ministerie van Oorlog, worden geadresseerd aan de Minister van Oorlog, Plein 4, 's-Gravenhage.

3. Dienststukken, betrekking hebbende op aangelegenheden, behorende tot het ressort van de Kwartiermeester-generaal, worden indien zij betreffen:

¹⁾ Deze aangelegenheden zijn tijdelijk opgedragen aan de Directeur Demobilisatie (zie L.O. 1948 Nr. 41), die rechtstreeks onder de Minister (Staatssecretaris) ressorteert.

aanschaffingen,
beheer en oplegging,
verstrekking,
verpleging en cadi,
onderhoud en herstelling van
materieel,
bouw en onderhoud van verdedigings-
werken, kazernementen, kampen,
• vliegvelden, enz.,
verkeersaangelegenheden,
voorbereiding en uitvoering van mobi-
lisatie- en concentratievervoeren,

4. Dienststukken, betrekking hebbende op aangelegenheden, behorende tot het ressort van de Adjudant-generaal, worden, indien zij betreffen:

de R.A.O.,
de registratie,

de psychologische dienst,
de sociale verzorging,

5. In geval van twijfel worden de onder 1 bedoelde dienststukken geadres-
seerd aan de Minister van Oorlog, Plein 4, 's-Gravenhage.

Einde van de Off. Mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

toegezonden aan:
de Directeur aanschaffingen;
de Directeur beheer en verstrekking;
idem;
idem;
de Directeur technische diensten;
de Directeur terreinen, gebouwen en
werken;
de Directeur verkeerswezen;
idem.

toegezonden aan:

Hoofd R.A.O.;
Hoofd Afd. registratie, Ministerie van
Oorlog;
Hoofd Psychologische dienst;
Hoofd Afd. sociale dienst, Ministerie van
Oorlog.

IN MEMORIAM

KOLONEL b.d. A. H. J. L. FIEVEZ

OUD-MINISTER VAN OORLOG — † 30 APRIL 1949

Toen wij verleden jaar in het Octobernummer van De Militaire Spectator een woord van afscheid richtten tot Kolonel F i é v e z, in verband met het door hem neerleggen van de portefeuille van Oorlog, wisten wij, dat zijn gezondheid aanleiding gaf tot zorg, doch wij konden niet bevroeden dat dit heengaan uit een ambt het voorspel was van een heengaan uit het leven. De overweldigende belangstelling bij zijn uitvaart bewees, dat hier iemand ons verliet, waarop de woorden van een Frans staatsman toepasselijk zijn: „C' é t a i t q u e l q u' u n”.

Voor 1940 reeds bekend als een even zo goed troepen- als stafofficier, in krijgsgevangenschap onverpoosd werkzaam tot hoog houding van het moreel, na de bevrijding geplaatst in het Kabinet van de Minister van Oorlog, culmineerde zijn loopbaan in het gedurende twee jaar zelf bekleden van dit hoogste staatsambt. Niet alleen betoonde hij zich als zodanig in de Regering en tegenover de Volksvertegenwoordiger een voortreffelijk representant van het militaire element, doch ook in het leger gaf hij op krachtige en bekwame wijze leiding. Slechts weinigen wisten toenmaals met welk een energie hij bij dit alles de hem slopende kwaal terugdrong en daarmee wellicht zijn leven bekortte.

Te dezer plaatse willen wij in het bijzonder gedenken, dat zijn wetenschappelijke geest inzag van welk een belang een goed vaktijdschrift voor de vorming van het officierskorps is en dat De Militaire Spectator dan ook steeds zijn volle belangstelling en steun genoot.

Zijn nagedachtenis zal in de Koninklijke landmacht in ere blijven.

IN MEMORIAM

GENERAAL-MAJOOR DER ARTILLERIE NICOLAAS JOHAN HENDRIK MAURITS VAN MIDDENDORP

De buitengewoon grote belangstelling, die Zaterdagmiddag 16 April 1949 werd betoond bij de teraardebestelling van het stoffelijk overschot van Generaal-Majoor der Artillerie N. J. H. M. van Middendorp op de begraafplaats Nieuw Eykenduinen te 's-Gravenhage, was het sprekende bewijs, dat hier een officier met bijzondere kwaliteiten naar zijn laatste rustplaats werd gebracht.

Het moge mij vergund zijn in ons officiële Militaire orgaan enige woorden aan zijn persoon te wijden.

Nicolaas Johan Hendrik Maurits van Middendorp werd op 20 December 1889 te Alkmaar geboren, waar hij de H.B.S. doorliep om vervolgens in 1909 naar de K.M.A. te gaan als Cadet met bestemming voor het wapen der Artillerie. Zijn benoeming tot 2e luitenant bij dat wapen volgde op 20 Juli 1912.

Als artillerieofficier diende hij bij vrijwel alle onderdelen van dat wapen, zoals de pantserfort-, de vesting- en de veldartillerie. De laatste jaren voor de oorlog van 1940 was hij toegevoegd aan de Directeur van het Materieel van de Landmacht.

Na terugkeer uit Krijgsgevangenschap was hij aanvankelijk, zoals zovele beroepsofficieren, min of meer „zwevende”, totdat hij belast werd met de oprichting van de Hoofdafdeling „Mobilisatiebeheer” van het Directoraat Beheer en Verstrekking van de Dienst van de Kwartiermeester-Generaal. Als zodanig maakt hij in October en November 1946 met de K.M.G. een reis naar Indonesië om het materieel voor de 7-Decemberdivisie aldaar te inspecteren. Op 1 Mei 1946 volgde zijn benoeming tot Directeur van Beheer en Verstrekking, in welke functie hij op 1 November 1948 de rang van Generaal-Majoor bereikte.

Het Directoraat Beheer en Verstrekking omvat het opleggen en onderhouden van het gehele materieel van de Koninklijke Landmacht in magazijnen en voertuigenparken, alsmede de verstrekking daarvan aan de troepen en het toezicht op het gebruik van het materiaal bij die troepen. Het bedoelde materiaal omvat:

Kleding en uitrusting, motorvoertuigen en onderdelen, munitie, wapens, brugmaterieel, telecommunicatiematerieel, voeding, benzine, olie, smeermiddelen, kazerneringsmaterieel. Bovendien behoort onder het directoraat de cantinedienst en de hoofdafdeling „Mobilisatiebeheer”, die de zorg heeft voor de voorziening en het beheer van alle mobilisatiemagazijnen.

Het zal duidelijk zijn, dat de totale waarde van het materieel in de tientallen miljoenen guldens loopt.

Generaal van Middendorp heeft zich met grote energie aan zijn uitzonderlijk verantwoordelijke functie gegeven. Dank zij zijn buitengewoon grote kennis van het artilleriesmaterieel en inzonderheid betreffende het beheer daarvan, heeft hij in de kleine twee jaren, dat hij deze topfunctie

bekleedde, een hoeveelheid werk verzet, die bewondering afdwingt en die alleen door insiders op de juiste waarde kan worden geschat.

Hij is daarbij de motor geweest, die door zijn persoonlijk voorbeeld en door zijn prettige karakter bezielend heeft gewerkt op zijn personeel. Hij was een man, in wie zowel zijn chef als zijn ondergeschikten onbepikt vertrouwen stelden en met wie het een genoegen was samen te werken.

Want de grote verdienste van Generaal van Middendorp is gelegen in het feit, dat hij naast een uitmuntend officier tevens een voortreffelijk mens was. Een mens met een gaaf karakter, iemand, die steeds een voorbeeld was voor zijn ondergeschikten.

Hij was een man die niet opviel, iemand, die niet graag aan de weg timmerde, maar rustig zijn gang ging en bevrediging vond in het werk zelf. Zijn vrienden hebben wel eens gezegd: „Van Middendorp heeft één fout: hij is te bescheiden!” Zij, die tot die vrienden mochten behoren, weten dat hij in zijn gehele diensttijd nooit iets voor zichzelf heeft gevraagd. En zij en talloze anderen weten ook, in hoe ruime mate hij heeft gegeven, in en buiten dienst, aan zijn chefs, zijn vrienden en aan hen, die onder zijn bevelen waren gesteld. Hij stond altijd klaar, als men bij hem kwam, was steeds bereid met woord en daad bij te staan, adviezen te geven en beslissingen te nemen. Hij liet daarbij steeds zijn goede hart spreken, want hij was een beminnelijk man voor iedereen, die hij waardeerde. Voor de lui en slapen echter was hij een strenge chef en onverbiddeijk was zijn oordeel over hen, die verantwoordelijk moesten worden gesteld voor verwaarlozing van materieel. Dan aarzelde hij niet om na een grondig onderzoek adviezen te geven, waarin hij onomwonden rigoureuze maatregelen voorstelde.

De twee belangrijkste eigenschappen van deze generaal waren: liefde voor zijn beroep en hart voor zijn personeel. Bij dat alles bleef hij in de eerste plaats artillerist. Na zijn benoeming tot generaal zei hij: „Weet je, wat me nu nog het meeste genoegen doet? Dat ik generaal-majoor der artillerie ben geworden en dat ik het zwart fluweel ook als zodanig kan blijven dragen.”

Gedurende zijn zware ziekte heb ik ongeveer een uur met hem onder vier ogen gesproken. Hij liet merken dat hij bevroedde, dat zijn laatste uur niet meer ver af was; ik had daaromtrent toen reeds zekerheid. Dit hele gesprek had slechts van zijn kant als onderwerp: de zorg voor zijn personeel, zowel groepsgewijze als individueel. Steeds heeft hij voor dit personeel op de bres gestaan; hij heeft daarbij veel bereikt, maar nog meer trachten te bereiken. Zijn verdere plannen, die hij helaas niet meer heeft kunnen uitvoeren, zijn gelukkig bekend en anderen zullen in zijn geest trachten deze te verwelijken.

Generaal-Majoor Van Middendorp, een kundig officier, een mens recht door zee, bescheiden, een man met een gouden hart, waarin ieder mocht lezen, een hard en doelbewust werker, onkreukbaar en bovenal trouw. Een man, die gewerkt heeft tot hij door zijn vreselijke ziekte niet meer kon en die heeft bewezen dat men ook buiten het slagveld „het Vaderlandt getrouwe kan zyn tot in den doet”.

Zijn vrienden, kameraden, ondergeschikten en zijn chefs zullen hem nooit vergeten.

W.

**Uittreksel uit de contrôlelijst van
Generaal-Majoor N. J. H. M. van Middendorp.**

3 Sept. 1909	Benoemd tot Cadet voor het Wapen der Artillerie.
20 Juli 1912	Benoemd tot 2e Luit. der Art. bij het 3e Reg. Vestingart.
1 Aug. 1912	Overgeplaatst naar het Korps Pantserfortartillerie.
15 Juli 1916	Bevorderd tot 1e luitenant.
2 Juli 1920	Overgeplaatst naar het 2e Regiment Vestingartillerie.
21 Jan. 1922	Overgeplaatst naar het 1e Regiment Veldartillerie.
19 Juli 1927	Bevorderd tot Kapitein.
2 Nov. 1931	Benoemd tot Kapitein-Adjutant bij 1 R.V.A.
13 Juli 1936	Toegevoegd aan D.M.L.
14 Oct. 1939	Bevorderd tot Majoor.
15 Juli 1940	Op nonactiviteit gesteld.
15 Mei 1942	In krijgsgevangenschap afgevoerd.
31 Mei 1942	Terug uit krijgsgevangenschap.
2 Mei 1946	Tijdelijk Luitenant-Kolonel.
6 Mei 1947	Benoemd tot tijdelijk Kolonel en Dir. Beheer en Verstrekking.
3 Oct. 1948	Benoemd tot Kolonel.
1 Nov. 1948	Benoemd tot Generaal-Majoor.
13 April 1949	Overleden te 's-Gravenhage.

BOEKBESPREKING

HERINNERINGSALBUM VAN DE 1e INFANTERIEBRIGADEGROEP VAN DE C.-DIVISIE „7 DECEMBER” (Deel II), voor de Kon. Ned. Ver. „Ons Leger”, uitgegeven door A. W. Sijthoff's Uitg. Mij. N.V., Leiden. Prijs f 6.—

Na het in „De Militaire Spectator” van Mei 1949, blz. 292, besproken te deel van de Herinneringsalbum is thans Deel II, handelende over de periode Maart—September 1947, verschenen.

Enmaal met lezen begonnen, leest men het uit: de lotgevallen van de onderdelen van de 1e Infanteriebrigadegroep voor en tijdens de 1e Politioerele Actie werden op prettige wijze beschreven, beknopt, zakelijk maar met een warm hart.

Vele fraaie, in Nederland onbekende, foto's van het gebied, de mannen en hun werk geven de lezer gelegenheid

zich ook visueel te oriënteren. Zij laten tevens zien met welke enorme terreinmoeilijkheden, zowel natuurlijke als die tengevolge van activiteit van de tegenstander, de onderdelen der 1e Infanteriebrigadegroep te kampen hadden. Voorts geven duidelijke kaarten gelegenheid genoemde plaatsen en opmarswegen in de juiste samenhang te zien. Interessant zijn de facsimilés van de buitgemaakte documenten.

Behalve door de typografische verzorging is het mede door de afspiegeling van de rijke schakeringen, die de samenstellende delen van een grote formatie bieden, dat dit album aantrekkelijk is. Het verdient daarom, behalve in de kring van degenen die direct betrekkingen met de mannen van de 1e Infanteriebrigadegroep onderhouden, ook daarbuiten ruime bekendheid. De lezer zal met belangstelling de nog te verschijnen delen tegemoetzien!

T. v. d. B.

NACHTAANVALLEN

door G. J. VAN BUUREN, *Luitenant-Kolonel
der Grenadiers*

II (vervolg van blz. 304)

IV. VUURSTEUN BIJ EEN NACHTAANVAL

Hiervoor moeten wij terug komen op de twee soorten nachtaanvallen, die in de aanhef reeds zijn aangegeven, en wel de „stille” nachtaanval en „niet stille” nachtaanval.

a. De „stille” nachtaanval wordt toegepast indien door het te behalen resultaat het voordeel van grote verrassende uitwerking voor de eigen troepen moet worden verkregen, dat bij de eigen troepen een verhoogd moreel tengevolge zal hebben.

Het succes hangt onder meer veelal af van het weer en van de terrein-gesteldheid, alsmede van de waakzaamheid en de opstelling van de vijandelijke troepen.

Deze nachtaanval zal niet gepaard gaan met vuursteun; toch moet vuursteun worden voorbereid opdat deze kan worden afgegeven ingeval de aanval ontijdig zou worden ontdekt. Daarenboven moet een stille nachtaanval op elk gewenst ogenblik kunnen worden omgezet in een „niet stille” Het is echter niet mogelijk, een eenmaal in stilte aangevangen aanval, waarbij de troepen b.v. reeds halverwege gevorderd zijn, plotseling te steunen met een vuurwals. Wel kan een nachtaanval in stilte worden aangevangen en — mits hiertoe tevoren maatregelen zijn genomen — vanaf een op een bepaald uur te bereiken punt door artillerievuur worden gesteund.

Dit biedt zelfs voordelen.

Als regel kan worden aangenomen, dat, indien mijnevelden moeten worden doorschreden, de nachtaanval, niet in stilte kan geschieden.

De kans op ontdekking is zeer groot, daar het ontploffen van een enkele mijn reeds voldoende is om de aanval te verraden; daarenboven vordert men te langzaam.

Rivieren kunnen onder gunstige omstandigheden echter wel in stilte worden gepasseerd.

De bij een „stille” nachtaanval voorbereide vuren, die op aanvraag kunnen worden afgegeven zijn art en zw mitrvuurconcentraties die de aanvallende troepen omsluiten, de zg. „box” concentratie (vuur in front en op de flanken). Het is niet mogelijk in het algemeen vast te stellen welke commandanten bevoegd moeten zijn vuursteun aan te vragen en wanneer zij dit moeten doen.

Volgens Engelse opvattingen zal vermoedelijk de brigadecommandant

*) Het onderschrift onder afb. 2 sub 4, opgenomen in de Mil Sp. No. 5 moet luiden: „De ondersteuningscie p.m. door een gedeelte enz.”
Bij de verklaring der tekens van afb. 3 op blz. 296 moet gelezen worden „witte band =”
REDACTIE.

dit doen, doch het kan ook zijn, dat de bataljonscommandant om vuursteun vraagt.

b. *De „niet stille” nachtaanval.* Hierbij zal de artillerie tijdens de aanval de voornaamste vuursteun vormen die beschikbaar moet zijn hetzij in de vorm van voorbereide vuren op reeds tevoren vastgestelde doelen hetzij op aanvraag op de verlangde punten (vuurconcentratie).

De vuursteun kan tevens worden verleend door middel van een vuurwals of door combinatie van een vuurwals en vuurconcentraties. De zware mitrailleurs zijn bij uitstek geschikt voor het afgeven van vuren langs de flanken en het onder vuur nemen van vijandelijke opstellingen op heuvelruggen enz.

Deze zw mitrs moeten dan reeds overdag voordat de nachtaanval plaats vindt in stelling staan en hun vuren voorbereiden.

De mortieren van 11 worden gebruikt bij taken zoals het neutraliseren van troepen in bossen. Voor vuursteun op korte afstand zijn zij echter niet geschikt. De mortieren van 5 en 8 zullen veelal niet eerder worden gebruikt dan nadat het aanvalsdoel is bereikt en phase III (die van de consolidatie) is ingetreden.

Doorgaans zal de bevelvoerende officier, dus in de meeste gevallen de bataljonscommandant, de af te geven vuren voor vuursteun aangeven. In de vuursteun zijn tevens begrepen de vuren om het doel te isoleren en alle verdere vuren die nodig zijn om de vermoedelijke uitgangsstellingen of naderingswegen voor de vijandelijke tegenaanval op het veroverde doel onder vuur te leggen.

De vuursteun zal alleen dan voldoende effectief zijn wanneer alle ondersteuningswapenen innig samenwerken. Moeten de wapenen, die bij de nachtaanval vuursteun verlenen, deelnemen aan de voorbereide afsluitingsvuren, dan moet zowel het vuur van de zw mitrs als dat van de mortieren volkomen met dat van de artillerie worden gecoördineerd, teneinde een volledig stelsel van afsluitingsvuren te verkrijgen.

Geschut tp wordt aanvankelijk opgesteld voor het bestrijken van wegen en andere naderingsterreinen, waarover vijandelijke pantserwagens zouden kunnen naderen.

Het afgeven van vuurconcentraties door de artillerie vóór de aanvang van de nachtaanval is gewoonlijk ongewenst daar dit de geheimhouding schaadt, die immers onmisbaar is voor het succes van een nachtelijke aanval. Echter kan een bataljonscommandant wel bij een aanval op een sterke stelling onmiddellijk vóór de stormaanval op het aanvalsdoel een kort, hevig voorbereidingsvuur door de artillerie laten afgeven, welk vuur wordt verlegd volgens een tijdschema of op een tevoren afgesproken sein.

Nadat het aanvalsdoel is bereikt en de infanterie tot consolidatie en herorganisatie is overgegaan moet de artillerie zich gereed houden voor het afgeven van de nodige afsluitingsvuren.

V. INGEDEELDE HULPWAPENS

a. *Vechtwagens.* Bij een stille nachtaanval is indeling van vechtwagens vanzelfsprekend zeer ongewenst, gezien het lawaai dat zij maken. Daarenboven moeten wij bedenken dat bij nacht of in het halfduister de vechtwagen niet opgewassen is tegen geschut tp. Uit de practijk van de

afgelopen oorlog is ook gebleken, dat bij maanlicht ondernomen aanvallen, waarbij vechtwagens waren ingedeeld op niets zijn uitgelopen indien deze aanval was ingezet in gebieden waar vijandelijke mijnevelden voorkwamen.

Hieruit kunnen wij de conclusie trekken dat indeling van vechtwagens bij een nachtelijke aanval over het algemeen ongewenst is, tenzij onder zeer gunstige omstandigheden t.w. bij maanlicht of met gebruik van kunstmatig maanlicht en in geschikt terrein zonder mijnengevaar, alsmede bij het in brand geschoten doel (zie TWEEDE PHASE, b, punt 3).

Wanneer evenwel vechtwagens worden gebruikt moeten de uitgangstellingen dicht bij de aanvalsdoelen gelegen zijn. Zowel de verkenning, als de repetitie van de aanval moet dan zeer nauwgezet bij daglicht geschieden.

De infanterie moet de tanks op korte afstand volgen en de aanval moet dan geprojecteerd zijn voor een heldere door de maan verlichte nacht. Hoewel vechtwagens bij nacht niet met het verwachte succes kunnen optreden, vormen zij niettemin een zodanige bedreiging voor de vijand, dat alleen reeds hun aanwezigheid voldoende kan zijn om de vijand een dusdanige morele knak toe te brengen dat hij zijn positie opgeeft. Ook kan het voorkomen dat vechtwagens worden ingedeeld om achter de infanterie op te rukken, evenwel zonder te vuren. Zij moeten dan gereed worden gehouden om steun te verlenen aan de infanterie, wanneer deze weerstand moet bieden, vooral in het geval van een tegenaanval bij het aanbreeken van de dag, onverschillig of het doel is bereikt of niet. Het volgen van vechtwagens achter de infanterie, vereist echter een nauwkeurige afbakening van de te volgen weg en een stipte verkeersregeling. Moeten de vechtwagens bovendien nog een mijnenveld passeren of een andere hindernis doorschrijden dan zullen zij doorgaans de infanterie niet direct kunnen blijven volgen.

Zijn vechtwagens op deze wijze ingedeeld, dan zullen zij na het bereiken van het gevechtsdoel voorlopig de voornaamste verdediging vormen tegen vijandelijke pantseraanvallen, totdat de verdediging tp van het bataljon is georganiseerd.

Zodra de dag aanbreekt dient een nauwe samenwerking en een goede verkenning tussen de infanterie en de vechtwagencommandanten tot stand te worden gebracht. (Zie overigens de aan het slot vermelde lessen uit de afgelopen wereldoorlog.)

b. *Carriers* zijn, althans bij de aanvang van een stille nachtaanval evenmin bruikbaar, daar zij te veel lawaai verwekken.

Zij zijn echter van grote waarde als mobiele reserve in handen van de BC.

c. *Pioniers* zullen veelal als versterking van het pionierspeloton worden toegevoegd om mijnen en andere hindernissen op te ruimen of te vernietigen. Voorts kunnen zij behulpzaam zijn bij het verbeteren van de opmarswegen door de grootste openingen van de hindernissen en bij het geschikt maken daarvan voor de later aan te trekken voertuigen. Tot slot kunnen de pioniers hulp verlenen bij het in staat van verdediging brengen van het gevechtsdoel na de verovering.

d. *Luchtstrijdkrachten*. Deze kunnen, indien tevoren hierom verzocht is, foto's verschaffen, zowel overboordfoto's als verticale

opnamen, die van grote waarde kunnen zijn bij het ontwerpen van het aanvalsplan van het bataljon.

VI. VOORWAARTS GAAN VAN DE VOERTUIGEN

Allereerst dienen wij te vermelden dat de aanvallende troepen zo licht mogelijk uitgerust dienen te zijn. Niettemin moet in het oog worden gehouden, dat de troepen, eenmaal op het doel aangekomen, het veelal tot de volgende avond zonder extra munitie, voedsel of water zullen moeten stellen. De uitrusting moet zodanig zijn verzorgd, dat zij niet rammelt. Op de verzamelplaats zal dit moeten worden gecontroleerd. Ook de bepakking van elke man moet zoveel mogelijk worden beperkt. Een te zwaar bepakte man kan zich niet gemakkelijk bewegen en veroorzaakt bovendien lawaai. De mede te voeren uitrusting dient dan ook in de bevelen te worden vastgelegd.

Het is derhalve van groot belang dat, zodra het aanvalsdoel is bereikt, de noodzakelijkste voertuigen ogenblikkelijk worden aangetrokken. In de eerste plaats zullen dit de voertuigen zijn van het strijdend echelon terwijl later de voertuigen van de transportgroep, verdeeld in „A” echelon en „B” echelon zullen worden aangetrokken tot een nader op te geven punt.

Het aantal voertuigen in het strijdend echelon zal voor ieder gevecht verschillend zijn. Voor het bevorderen van een goede leiding en verspreiding is aan te bevelen, dat bij het aantrekken van de voertuigen van het strijdend echelon verschillende groepen worden gevormd. In aanhangsel „B” van het „Bevel voor de nachtaanval” aan het slot van deze beschouwing is een voorbeeld gegeven van de groepering van het strijdend echelon.

VII. DE BEVELEN

Uit bovenstaande beschouwingen kunnen wij wel afleiden dat met het oog op de bijzondere moeilijkheden en de problemen die een nachtaanval stelt, de plannen en de uitvoering van de aanval met de meeste zorg in de bevelen moeten worden vastgelegd. Noodgedwongen zullen deze bevelen uitvoeriger en meer tot in details moeten worden uitgewerkt dan de normale aanvalsbevelen. Het punt „uitvoering” van het aanvalsbevel kan zeer worden vereenvoudigd indien hierin achtereenvolgens elke fase van de aanval wordt behandeld.

Wij geven aan het slot een voorbeeld van de punten van een bataljonsbevel. Ten opzichte van de verbindingen willen wij nog vermelden, zoals wij reeds met nadruk onder de consolidatie hebben gedaan, dat het gewenst is het contact tussen de aanvallende troepen en de ondersteuningswapenen enerzijds en de gevechtstaf anderzijds door dubbele verbindingen zeker te stellen. De cp van de bataljonscommandant zal zich doorgaans bij de reservecompagnie bevinden. Het radiotoestel voor de achterwaartse verbinding met het brigade stafkwartier moet onder het onmiddellijk bereik van de BC zijn, onverschillig waar deze zich bevindt of waarheen hij zich begeeft.

VIII. SLOTBESCHOUWING

Uit de in deze verhandeling ontvouwde uiteenzetting willen wij drie conclusies, waarvan het welslagen van nachtelijke operaties in hoge mate afhankelijk is, naar voren brengen, en wel:

1. Eenvoud in uitvoering. Dit is een van de belangrijkste factoren voor het slagen van een aanval; dit geldt voor de aanval overdag, doch in dubbele mate voor de aanval bij nacht.
2. De zorg en grondigheid, waarmede de voorbereidende maatregelen, in het bijzonder de verkenning, worden uitgevoerd. Wij menen hierop voldoende de nadruk in onze beschouwing te hebben gelegd.
3. De graad van geoefendheid van de troepen in het uitvoeren van nachtelijke operaties.

Op dit laatste willen wij nog de nadruk leggen, aangezien het verschillende malen is voorgekomen dat een mislukking te wijten is geweest aan de ongeoeffendheid van de troep om in duisternis te opereren.

Bij sommige onderdelen kwam men bij het aanbreken van de dag zelfs tot de ontdekking dat de troep 180 graden van de aanvalsrichting was afgedwaald en zich met de rug naar de vijand bevond. De oorzaak van deze mislukkingen moet worden gezocht in het feit dat de vredesonderdelen in hun opleidingsschema onvoldoende tijd hadden besteed aan het houden van oefeningen bij duisternis.

En hiermede komen wij op de absolute noodzakelijkheid de zo weinig geliefde „avondoefeningen” toch vooral niet te verwaarlozen.

Grondige en stelselmatige beoefening van het nachtgevecht is in vredestijd onontbeerlijk om de troep voldoende „nachtdiscipline” bij te brengen en tevens van veel nut bij de opleiding van de individuele man in het patrouille lopen. (Zie ook ons desbetreffende artikel M S 1947 blz. 375.)

De nadruk bij deze oefeningen bij duisternis moet worden gelegd op de vuurdiscipline en de zelfdiscipline. De zelfdiscipline, in de vorm van het betrachten van de grootst mogelijke stilte en het vermijden van licht en geluid, speelt een belangrijke rol.

Wij willen tot slot aan deze theoretische beschouwing nog een korte samenvatting geven van de resultaten van een nachtelijke aanval van twee regimenten infanterie waaraan een tankregiment was toegevoegd, zoals deze is beschreven in de „Military Review” October 1947.

SAMENVATTING VAN DE ACTIE

Gedurende de nacht van 25 op 26 Februari en die van 26 op 27 Februari rukte het 117e Regiment Infanterie 7400 meter op over een frontbreedte van 1800 m, teneinde vijf door de vijand vastgehouden dorpen te veroveren. Hierbij werden 300 gevangenen gemaakt; vijf vijandelijke tanks, veel geschut tp en verschillende voertuigen werden overrompeld of vernietigd. Er viel een aanzienlijk aantal doden bij de vijand.

Bij het 117e Regiment Infanterie sneuvelden nog geen dertig man; het 743e Tank Regiment en de daaraan toegevoegde vlegeltankcompagnie telden vier doden; vier tanks en een bergingstank gingen na het aanbreken van de dag tengevolge van vijandelijk vuur verloren, terwijl verder vier Britse tanks door eigen vuur werden vernietigd. Het 120e Regiment Infanterie waaraan het 744e Tank Regiment was toegevoegd viel in de nacht van 26 op 27 aan, tezamen met het 117e Regiment Infanterie; het rukte op over 4000 m en veroverde de dorpen Kalrath, Grottenherten en Kirchherten, waarbij weerstand van vijandelijke pantserstrijdkrachten en infanterie werd ondervonden. De bij het 120e Regiment Infanterie geleden verliezen waren geringer dan die van het 117e. Uit

de bij deze historische gevallen bereikte resultaten blijkt duidelijk het voordeel van de nachtaanval boven de dagaanval.

Bij de dagaanval welke de daarop volgende dag werd uitgevoerd kwam dit nog sterker tot uiting. Behalve wat betreft het zicht waren de omstandigheden waaronder deze plaatsvond vrijwel gelijk aan die ten tijde van de nachtaanval, doch tien minuten na het verlaten van de startlijn verloor het B Eskadron van het 743e Tankregiment acht tanks. Het 117e Regiment Infanterie en de overgebleven toegevoegde tanks en tankvernielers (tankdestroyers) vochten gedurende veertien uur om een dorp overeenkomende met een van de dorpen, welke tijdens de nachtaanval werden veroverd.

De lessen die de Luitenant Kolonel W. D. Duncan, leraar aan de „Command and General Staff College”, trekt uit de in de afgelopen oorlog toegepaste nachtaanvallen kunnen wij neerleggen in de hieronder volgende tien punten:

1. Een goed voorbereide nachtaanval waarbij gebruik wordt gemaakt van nauw met elkaar samenwerkende tanks en infanterie, kost minder mensenlevens en tijd dan een gelijksoortige dagaanval, terwijl ook minder materieel verloren gaat.
2. Wanneer de omstandigheden daarvoor gunstig zijn, moet de infanterie bij nachtaanvallen worden gesteund door tanks.
3. Wanneer tanks en infanterie bij nacht gezamenlijk opereren, dient van de door de artillerie voorbereide vuren gebruik te worden gemaakt.
4. De startlijn moet zijn bereikt, voordat tot de nachtaanval kan worden overgegaan.
5. Een met tanks en infanterie te ondernemen nachtaanval dient snel en fel te zijn. Geheimhouding mag niet gaan ten koste van snelheid en elan. Het geraas van de tanks maakt het uiteraard onmogelijk een aanval van tanks en infanterie als „stille nachtaanval” te ondernemen.
6. De bevelen mogen niets te wensen overlaten, terwijl een grondige verkenning een vereiste is. Verkenning zal vaak beperkt moeten blijven tot bestudering van kaarten en/of luchtfoto's of tot persoonlijke waarneming op lange afstand uit een waarnemingspost.
7. Een juiste leiding en goed functionerende verbindingen zijn van het grootste belang.
8. Het plan voor de verdediging van het doel nadat dit is veroverd dient vóór de aanval tot in bijzonderheden te worden uitgewerkt. Het plan moet snel worden uitgevoerd voor het aanbreeken van de dag. Voordat de aanval begint moeten elke groep en elke tank op de hoogte zijn van de taak, die zij hebben te vervullen bij de verdediging van het veroverde doel.

Bij de nachtaanval op Lich en Putz ging de vijand binnen een uur, nadat zijn stellingen door de aanvallende troepenmacht waren veroverd, tot de tegenaanval over. De tegenaanvallen bleven zonder resultaat daar de verdediging van het veroverde doel goed was voorbereid. Om ingeval van een tegenaanval het veroverde gevechtsdoel bij de verdediging geheel door vuur te kunnen insluiten moeten daartoe bestemde artillerievuurconcentraties worden voorbereid

9. Indien het doel van de nachtaanval een dorp is, moeten de aanvallende troepen trachten er door te trekken om zo spoedig mogelijk de rand in handen te krijgen. Het volledig zuiveren van door de vijand vastgehouden huizen kan daarna geschieden.
10. Het plan voor de nachtaanval met infanterie en tanks moet er op berekend zijn minstens één gevechtsdoel vóór middernacht te veroveren, en eventueel een tweede vóór het aanbreken van de dag. Hiermede kan een diep doordringen worden bereikt en tevens wellicht een overrompeling van vijandelijke artillerieopstellingen. Bovendien wordt daarmee een ontreddering van de vijandelijke verdedigingsstellingen veroorzaakt; ook zal de dagaanval die de volgende dag wordt ondernomen minder verliezen voor eigen troepen ten gevolge hebben.

IX. VOORBEELD VAN EEN BATALJONSBEVEL

Wij willen deze beschouwing over nachtaanvallen beëindigen met een voorbeeld van een aan een bataljonscommandant verstrekte opdracht tot het doen van een nachtaanval en diens uiteindelijke aanvalsbevel. De tussentijds gegeven mondelinge bevelen zijn hier vanwege de omvang buiten beschouwing gelaten.

Om 14 uur dag D komt de Brigade C op de commandopost van C-1 Bataljon en geeft hem de volgende opdracht:

„Zoals U bekend worden wij vastgehouden langs lijn
De Divisie C heeft mij verteld dat hij de vijand wil blijven achtervolgen. Het is van het allergrootste belang dat wij de veroveren, voor dat er van verder oprukken sprake kan zijn.

Tengevolge van de open ligging van het terrein en het ontbreken van vuursteun zijn 2 BatRI en 3 BatRI er niet in geslaagd verder op te rukken terwijl verdere dagaanvallen zijn uitgesloten.

Het enige middel om de vijand te verrassen en zijn vuur te ontgaan is een aanval te doen bij nacht. Naar ik verwacht heeft de vijand weinig gelegenheid gehad veldversterking voor te bereiden.

Uw bataljon moet deze aanval uitvoeren.

Ter ondersteuning worden bij U ingedeeld twee regimenten Veldart, een Pel zw mitrs. een batterij van de afdeling pda (mech) en een Pel mr 11 van De regimenten Veldartillerie zijn gedurende de ochtend reeds op ons front in actie geweest en behoeven hun vuur dus niet opnieuw voor te bereiden.

De commandanten zullen zich straks bij Uw staf melden.

De mortieren 8, van 2 Bat en 3 Bat zullen U uit hun huidige opstellingen eveneens vuursteun verlenen.

U moet vannacht een aanval doen op ongeveer uit de lijn

De lijn moet morgen kort na het aanbreken van de dag veroverd zijn. Waar het mij bekend is dat het hier een groot terrein betreft laat ik aan U over een geschikt gevechtsdoel voor de nachtaanval te bepalen; U zult dan na het aanbreken van de dag de verovering van de aangegeven lijn kunnen voltooien.

Het uur U mag door Uzelf worden bepaald. Bij dit weer raad ik U aan niet op veel zicht te rekenen.

Ik verwacht slechts een geringe mogelijkheid van zicht tijdens de nacht, gezien de opkomende maan.

Indien U van kunstmatig maanlicht gebruik wenst te maken kunt U dit bij mij aanvragen.

Tenslotte wijs ik U er op, dat de vijandelijke reserves gelegen zijn in het gebied van De mogelijkheid van een tegenaanval uit die richting is derhalve niet uitgesloten. U dient daarmee rekening te houden.

De Cn van 2 BatRI en 3 BatRI zijn omtrent mijn plan ingelicht en verwachten U zodra mogelijk op de volgende waarnemingsposten:

2 Bat
3 Bat ”

Naar aanleiding van deze opdracht geeft de bataljonscommandant, na het verrichten van de nodige verkenningen en het treffen van de nodige voorbereidende maatregelen, waarvoor reeds grotendeels kleine mondelinge bevelen zijn uitgegeven, het navolgende aanvalsbevel uit.

GEHEIM
Ex Nr
D Dag '48

Bevel voor de nachtaanval op D + 1/D + 2

1 BatRI

(Dit brengt geen wijziging in de mondeling uitgegeven bevelen)

I. GEGEVENS

1. Vijand houdt zich op in de lijn.....
2. Eigen troepen. De aanval van 2e BatRI en 3e BatRI is tot stilstand gekomen in de lijn.....
RECHTS: 2e BatRI
LINKS: 3e BatRI

Scheidingslijn tussen de voorbataljons: spoorwegbrug over riviertje bij paal..... (2 Bat) en spoorwegbrug (3 Bat).

3. Ondersteunende troepen.
 - a. Ingedeeld.....
 - b. Toegevoegd.....
4. Terreingesteldheid. Open gemakkelijk begaanbaar terrein.
Bekende hindernissen: a. draadversperringen 250 m ten Zuiden van spoorweg;
b. Uitgeholve laan met heggen welke waarschijnlijk vanaf.... tot.... met draad zijn afgezet.
5. Zicht. 50 m zicht met opkomende maan.
6. Doel. 1e Bataljon moet veroveren en de lijn bereiken.
7. Wijze.
Algemeen plan.
 - a. „Stille nachtaanval (de artillerie moet desgevraagd rechtstreeks steun kunnen verlenen) met twee compagnieën voor, waarbij bepaalde terreinafscheiding moet worden veroverd en vastgehouden;
 - b. Een reservecompagnie moet beschikbaar zijn bij het aanbreken van de dag om het kruispunt (vt) te veroveren.

II. EERSTE PHASE.

8. Oprukken naar de verzamelplaats.
 - a. Ligging kaartcoördinaat ten W. van
C Staf Cie voert de verkenning uit en duidt de plaats aan. Een gids per Cie meldt zich bij hem om uur op de bataljonsstaf.
 - b. Marsvolgorde.
Gevechtsstaf van het bataljon
A Cie
B Cie
C Cie
D Cie
 - c. Route.
Route loopt van naar boerderij X (vt). Vandaar zal de route met band en met lampen worden aangegeven.
 - d. Aanvangspunt. Kruispunt van wegen (vt).
 - e. De gidsen ontmoeten de compagnieën op vt
 - f. De laatste voorbereidende maatregelen worden op de verzamelplaats genomen. De magazijnen moeten zijn gevuld, doch de wapenen mogen niet worden geladen.
 - g. De verzamelplaats moet om bereikt zijn.

III. TWEEDE PHASE.

9. Oprukken naar de uitgangstellingen.
 - a. Ligging. Zuidzijde van spoorbaan van tot
 - b. Route. Wegsplitsing (vt) naar kruispunt van wegen (vt) van daar zijn de routes voor de compagnieën met band aangegeven.

- c. **Aanvangspunt. Wegsplitsing vt**
 Hoofd van de colonne passeert het avgpt om uur.
- d. **Marsvolgorde.**
 B Cie
 A Cie
 Gevechtsstaf van het bataljon
 D Cie
 C Cie
- e. **Marsformatie.**
 I Vanaf avgpt naar kruispunt van wegen vt in marscolonne, met 100 m afstand tussen de compagnieën.
 II Vandaar op aanwijzing van CCn naar de uitgangstelling.
 III Na het passeren van het kruispunt van wegen (vt) blijven de D Cie en de C Cie 200 m achter de voorcompagnie.
- f. **Gidsendienst en markeren met band.**
 De inlichtingsofficier levert voor elke compagnie de gidsen. Deze zullen zich op de verzamelplaats bij de Cie voegen. De IO heeft tot taak alle routes te bepalen en deze van de verzamelplaats af met band te doen markeren. Dit geschiedt door het peloton infanteriepioniers, dat daartoe onder bevel staat van de IO. De lampen voor aanduiding van de route mogen slechts ten N van de spoorweg worden gebruikt. De IO is belast met het markeren van de uitgangstelling en de startlijnen voor de A en B compagnieën.
- g. **De troepen verblijven in liggende houding op de uitgangstelling tot U min 5.**
 Volstreekte stilte moet worden gehandhaafd.
 De uitgangstelling moet om zijn ingenomen.

IV. **DERDE PHASE: de aanval.**

10. **Aanvalscompagnieën**
 RECHTER — A Cie
 LINKER — B Cie
11. **Gevechtsdoelen**
 A Cie kruispunt van
 B Cie kruispunt van
12. **Startlijn**
 Zuidzijde van uitgangstelling.
13. **Kompasstanden**
 A Cie
 B Cie
14. **Tempo van opmars**
 100 m per 4 min.
15. **Uur U**
 0200 uur D plus 1
16. **Reserves**
 C en D Cie in reserve. Blijven 200 m achter de uitgangstelling en moeten gereed zijn op bevel op te rukken, zodra het doel door de voorcompagnieën is genomen.
 C Cie moet B Cie volgen en zich opstellen op punt
 D Cie moet A Cie volgen en zich opstellen op punt
17. **Vuurplan**
 a. Tijdschema van uitsluitend op bevel van de BC af te geven vuurconcentraties. De compagnieën moeten vuursteun bij mij aanvragen. Voor bijzonderheden van tijdschema zie aanhangsel A (p.m. niet nader uitgewerkt).
 b. **Artillerie en mortier van 11**
 I Vooruitgeschoven waarnemingsofficieren bevinden zich bij de A en B Cie en melden zich bij de compagnieën op de verzamelplaats.
 II Bij het aanbreken van de dag moeten op het doel de vuurtaken tp worden gecontroleerd en zonodig gewijzigd.
 III Sein voor SOS vuur ROOD GROEN ROOD GROEN wordt door CCn afgegeven.
- c. **Mortieren van 8**

- I Begeven zich op bevel van de C ondersteuningsCie via naar Zij stellen eventuele doelen vóór het invallen van de duisternis vast.
- II Het peloton werkt op hetzelfde net als de mrPels van 2 Bat en 3 Bat.
- III De PC blijft bij de BC en heeft alle mortieren onder zijn bevel. Beweeglijke vuurleiders bevinden zich bij de A en B Cien. Zij voegen zich op te verzamelpplaats bij deze compagnieën.
- d. Mitrailleur Peloton
 - I Begeeft zich onmiddellijk na het invallen van de duisternis naar punt
 - II Na beëindiging vuurtaak begeeft het zich naar en meldt zich bij de C ondersteuningsCie, wacht diens bevelen af alvorens op te rukken.

V. VIERDE PHASE: consolidatie.

- 18. **Uitbuiting van succes bij het aanbreken van de dag**
 - a. CCie moet voorbereid zijn op bevel kreupelhout op punt te zuiveren; hergroepering heeft plaats in het terrein
 - b. Artillerie moet voorbereid zijn per afdeling vuurconcentraties te kunnen uitbrengen op De vooruitgeschoven waarnemer van de BCie moet met de C Cie oprukken.
 - c. Mortieren van 11 moeten brisantgranaatvuur kunnen uitbrengen op kruispunt
 - d. Mortieren van 8 (uitsluitend van 1 Bat) Direct vuur. De vuurleiders zullen met C Cie oprukken.
 - 19. **Hergroepering**
 - a. De Cien blijven in de hun toegewezen vakken.
Opdrachten: A Cie bescherming van de RECHTERFLANK;
B Cie bereidt vuur voor op de nadering tot de hoofdweg van tot;
C Cie Bescherming van de LINKERFLANK;
D Cie in reserve. Moet zich gereed houden op te treden in geval van een tegenaanval op de A of de B Cie.
Staf Cie en OndersteuningsCie — gebouwen bij punt
 - b. Carrier Peloton. Als reserve in het terrein bij punt
 - c. Peloton tp. Vuursteun voor A, B en D Cien.
Opdracht: Afsluiten van de toegangen tot het gebied van tot
 - d. Batterij pda (mech). In het terrein van de B Cie.
Afsluiten van de toegangen tot het gebied van tot

Eén sectie gereed om op te rukken naar het gebied zodra dit is veroverd.
Opdracht: Dekking van LINKERFLANK.
C Peltp coordineert bij het aanbreken van de dag de vuren van igtp en agtp.
 - e. Mijnen: Alle wegen en sporen die van de vijand naar de eigen opstelling leiden, moeten door de compagnieën worden afgesloten.
 - f. Mitrailleurpeloton. Vuursteun aan A Cie; schootssector: tot; na uitbuiting van succes vuursteun aan C Cie, schootssector tot
- Opdrachten tp volgen later.
Verkenningploegen zullen met de A en C Cie oprukken.
20. **Pioniers**
 - a. Markeren de routes naar de uitgangstelling onder bevel van de IO.
 - b. Na het uur U staan zij wederom onder bevel van de C ondersteunings Cie en verlenen hun medewerking bij het aantrekken van de voertuigen.
21. **Patrouilles**
 - a. 2 Bat houdt vóór het uur U de boerderij bezet.
 - b. 2 Bat en 3 Bat laten patrouille lopen langs het front tot 0145 uur, van welk tijdstip af alle patrouilles zich achter de uitgangstelling moeten ophouden met uitzondering van twee posten van 2 Bat, die voor de uitgangstelling op beide flanken worden opgesteld. Opstellingsplaatsen 100 m voorwaarts 30 m uitwaarts. Allen zullen omtrent hun aanwezigheid worden ingelicht.

- c. De D Cie zal patrouilles uitzenden via het terrein van de A Cie, onmiddellijk nadat het doel is veroverd, om zonodig bos te zuiveren.
- d. De voorempagnieën leveren tijdens het ingraven hun eigen dekkingspatrouilles.

VI. AAN- EN AFVOER EN VERPLEGING.

- 22. Transport
 - a. B Echelon blijft onder bevel van de brigade;
 - b. A Echelon blijft op onder bevel van de MTO;
 - c. De voertuigen van de voorCie Str Echelon en op gaat tegelijk met de compagnieën voorwaarts naar de verzamelplaats. Het overige transport van Str Echelon en van de batterij pda (mech) blijven onder bevel van de C OndersteuningsCie op Het gehele Str Echelon rukt om uur op naar op bevel van de C OndersteuningsCie;
 - d. De C OndersteuningsCie moet na verovering van het gevechtsdoel, op bevel van de bataljonsstaf de voertuigen groepsgewijze laten oprukken. Compagnies- enz. gidsen, belast met het geleiden van transport zullen onmiddellijk na verovering van het doel worden teruggezonden naar het verspreidingspunt op
 - e. Voor indeling van het transport Str Echelon zie Aanhangsel B.
- 23. Ammunitiereserve voor de lichte wapenen van het bataljon.
Bevindt zich bij het A Echelon.
- 24. Bataljonshulppost
 - a. Blijft in huidige opstelling (.....) en moet zich op het uur U verplaatsen naar
 - b. Gewonden worden via —boerderij —spoor afgevoerd.
- 25. Maaltijden
 - a. Warme maaltijden om uur op
 - b. Thee of koffie, biscuit op de verzamelplaats uur.
 - c. Noodrantsoenen moeten worden meegenomen.
 - d. Thee wordt zo spoedig mogelijk na het aanbreken van de dag naar voren gebracht.
- 26. Overjassen. Deze dienen tot vertrek van de verzamelplaats te worden gedragen.
Teruzgending naar geschiedt met behulp van de voertuigen, die thee en koffie vervoeren.
- 27. Uitrusting
Honderd patronen per geweschutter.
Pikhouwelen en schoppen worden meegedragen.
- 28. Krijgsgevangenen
Nadat de doelen zijn veroverd en na toestemming van de BC te hebben verkregen zullen zij worden afgevoerd. Per compagnie zal een groep worden aangewezen voor het bijeenbrengen en bewaken van kgvn tijdens de aanval. Kgvn verzamelplaats bevindt zich en staat onder bevel van een wachtmeester van de Marechaussee.
- 29. Niet rechtstreeks aan de strijd deelnemende troepen
Hiervoor zullen afzonderlijke instructies worden uitgegeven.

VII. VERBINDINGEN.

- 30. Commandopost
 - a. Van uur op de verzamelplaats;
 - b. Van uur bij brug
 - c. Zal, vergezeld van een ordonnans van de C Cie achter D Cie oprukken naar boerderij.
- 31. Successein
3 GROENE lichtpatronen af te geven door de A en B Cien.
Dit moet worden bevestigd in de bij de Cie gebruikte codewoorden.
- 32. Radio
 - a. Radiotoestellen Nr 46 — behalve de normale verbindingen — bovendien achterwaartse verbinding met de Lnt Adj en de MTO van A Echelon.
 - b. Lijnverbindingen moeten achter de A en B Cien worden uitgelegd.

33. Gelijkzetten van horloges

De verbindingsofficier zal op de verzamelplaatsen de horloges doen gelijkzetten.

Uitgifte aan:

.....

De Bataljonscommandant
 De Luitenant-Kolonel,

Groepering van het transport	Aanhangsel B behorende bij het bevel voor de nachtaanval D+ 1/D + 2
1e Groep (A Cie)	Compagnies-jeep
Compagniescarrier
Sectie Peloton tp (minus munitie carrier)
2e Groep (B Cie)	Gepantserde waarnemingspost (vooruitgeschoven waarnemer).
Als aangegeven voor 1e groep, bovendien Batterij pda (mëch).
3e Groep (C Cie)	Compagnies-jeep
Compagniescarrier.
4e Groep (D Cie)	Compagnies-jeep
Compagniescarrier.
Sectie Peloton tp (minus ammunitie carrier).
5e Groep (Gevechtsstaf)	Jeep van de BC
Carrier van de BC
Carrier van C peloton mortieren v 8
Gepantserde waarnemingspost (Bat C)
Achterwaartse verbinding (rear link)
6e Groep (Carriers)	Carrier peloton.
7e Groep (Zware mitrs)	Mitrailleurpeloton (zonder ¾-tonner)
8e Groep (Bataljonsstaf)	Verbindingsdienst ¾-tonner (Berichtenkantoor)
Verbindingsdienst ¾-tonner (Magazijnwagen)
Inlichtingsdienst ¾-tonner.
9e Groep (OndersteuningsCie)	Restant van peloton tp
Restant batterij pda (mech)
Peloton infanterie pioniers
Staf ondersteuningsCie.

De overige voertuigen van het str Echelon zullen verblijven in het gebied van tot het tijdstip waarop zij worden aangetrokken.

BRONNEN

A. Vóór 1940

1. Artilleristische Monatshefte	1916	Mitwirkung der Feldartillerie bei nächtlichen Unternehmungen im Feldkriege
2. The Infantry Journal	1923	Night Operations
3. " " "	1931	A night attack
4. La Revue d'Infanterie	Mei } 1924	Le Combat de nuit
	Juni }	Nachtelijke onderneming op kleine schaal
	Juli }	Le Combat de nuit de bois Le Chanel
5. " " "	Aug. } 1924	Le Combat de nuit de La Vaux Marie
	Oct. }	

6. Studien über Nachtangriffe im Bewegungskrieg	1925	Oberleutnant H. Lanz.
7. Ver. Krijgswetenschappen	1925-26	Tactische beschouwing over de oorlogsvoering bij duisternis.
8. The Army Quarterly	1930	Night Attacks-Ancient and Modern (Colonel Wavell A.P.)
9. Militär Wochenblatt	1935	Die Nacht, ihre Bedeutung in Taktischer und Strategischer Beziehung
10. Bulletin Belge	1937	Opérations Militaires nocturnes (Tables et Graphiques)
B. Na 1940		
11. Aufgaben für Zug und Kompanie	1940	General Rommel
12. Das Nachtgefecht	1940	General Arthur Boltze von Cochenhausen
13. Taktisches Handbuch für den Truppenführer	1940	
14. Kampftechnik	1941	H. Greiner
15. Infantry Field Manual FM 7-40 Febr.	1942	The Rifle Regiment
16. Infantry Field Manual FM 7-20 Oct.	1944	The Battalion
17. Current Reports from Overseas	1944	
18. Infantry Training Memorandum	1945	Nr. 5
19. Military Review	1944	Rangers in a night operation
20. " "	1946	The book method of night attacks
21. " "	1947	Tanks and Infantry in night attacks
The Infantry Journal		How to use your eyes at night

NAMEN VAN KAZERNES

SAKSEN WEIMAR KAZERNE TE ARNHEM.

Genoemd naar Karel Bernhard Hertog van Saksen Weimar, geb. te Weimar 30 Mei 1792, overleden te Liebenstein in Thüringen 31 Juli 1862.

Na zich aanvankelijk in Saksische dienst in verschillende rangen te hebben onderscheiden, in 1815 in Nederlandse dienst overgegaan als Kolonel. chef van het regiment Oranje-Nassau.

Als chef van de 2e Brigade van de Divisie de Perponcher bij Quatre Bras beleidvol stand gehouden. In 1816 bevorderd tot Generaal-Majoor en in 1818 benoemd tot Provinciaal commandant in Vlaanderen. Op 6 December 1848 benoemd tot commandant van het N.O.I. leger en aangewezen als bevelhebber der derde Balische expeditie, waarna de bevordering tot generaal der infanterie in 1849 volgde.

Het opschrift op het monument in 1866 te 's-Gravenhage opgericht typeert de Hertog met de woorden: „Moedig en beleidvol krijgsman, Nederland onwankelbaar getrouw”.

ERNST CASIMIR KAZERNE TE ROERMOND.

Genoemd naar Ernst Casimir, Graaf van Nassau Dietz, geb. te Dillenburg 22 December 1573.

Regerend Graaf van Dietz, aangesteld in 1607 tot Veldmaarschalk en Luit-Gouverneur van Gelderland. Onderscheidde zich als veldheer door grote dapperheid en voortvarendheid. Veroverde met Prins Frederik Hendrik Grol (1627) en 's-Hertogenbosch (1629). Bij de veldtocht aan de Maas voor het belegerde Roermond door het hoofd geschoten, aan welke wond Hij op 2 Juni 1632 overleed. Te Leeuwarden begraven.

Zijn ganse leven was hij getrouw aan zijn spreuk „Constant”, welke overeenkwam met die zijner echtgenote Sophia Hedwig Hertogin van Brunswijk—Wolfenbüttel: „Plutôt mourir, que changer”.

DE TERRITORIALE VERPLEGINGS- EN TRANSPORTDIENST IN NEDERLANDSCH OOST-INDIE

door J. SCHUT, Luitenant Kolonel T(D)VTO Midden Java

1. Algemeen.

a. De VTO (Verplegings- en Transport Officier) in Nederland en/of Engeland opgeleid, vindt in Indonesië een VT-organisatie, die in veel opzichten verschilt van hetgeen hij heeft geleerd. Het zou te ver voeren al de grote en kleine verschillen te beschrijven. Ik zal dus volstaan met hetgeen voor een goed begrip van een Territoriale V en T Staf nodig is. In de Eng. organisatie vindt men toegevoegd aan de Div Staf de CAAT (C. R.A.S.C.), aan de Leger Korps- en hogere staven de V en T Staven (S and T staff). Deze V en T-Staven commanderen de diverse AAT-Korpsen in Divisie- en etappegebieden. In de etappegebieden vindt men bijv Korpsen AAT transportcolonnes (R.A.S.C. transportcolumns), AAT verplegings-eenheden (R.A.S.C. supply units) enz. enz.

Dit zijn dus de V en T-Staven in de vechtende legers.

In statische toestanden, zoals in Engeland zelf, zijn V en T-Staven toegevoegd aan de Hoofdkwartieren van „Districts” en „Commands”.

b. Nu de toestanden in Indonesië. De archipel is op militair gebied gesplitst in Territoria, waarin een troepensterkte, welke varieert naar gelang van de militaire belangrijkheid en/of grootte van dit ressort. De C van bijv. een brigade of een divisie is territoriaal tevens troepen C.

Voor V en T-Staven verbonden aan de resp. HKn houdt dit meestal eveneens een dubbele functie in, als bijv. in Midden- en Oost-Java waar de Terr. V en TO tevens Div. V en TO (CAAT) is, hier genoemd T(D)VTO.

Eigenlijk hebben wij hier dus een combinatie van een statische en een dynamische eenheid, het territorium blijft, terwijl de div zich kan verplaatsen, zelfs buiten het territorium en de V en T-Staf is dus, vergeleken bij het Ned./Eng. systeem, een combinatie van diverse korpscommando's enerzijds en een staf-organisatie anderzijds.

Er bestaan voor de Ind. Terr. V en T-Staven 4 typen, al naar gelang de verplegingssterkte. De samenstelling der Staven is zodanig, dat de grotere typen een gevechtsstaf kunnen afsplitsen, die met een event. gevechtsechelon van de Staf van de troepenC gedurende de acties kan meegaan.

2. De taak van de TVTO

De TVTO treedt enerzijds op als korpscommandant van alle V en T-eenheden in het ressort, anderzijds is hij de adviseur van de Terr.Cdt. Enerzijds moet hij de tactische bevelen van de troepenC uitwerken en doen uitvoeren, anderzijds is hij gehouden de technische aanwijzingen van zijn technische chef, de Directeur Verplegings- en Transportdienst, op te volgen.

De TVTO treedt op als ordonnateur van de in zijn ambtsgebied aanwezige magazijnen en VTD-instellingen en heeft als zodanig het toezicht hierop. Hij kan zelfstandig inkopen van levensmiddelen doen, ten behoeve van de legeronderdelen in zijn ressort. Hij is verantwoordelijk voor tijdige opvoer van lvm, bos, naar de avpln. Hij stelt periodiek de rantsoenen vast aan de hand van de door de DVTD Batavia uitgegeven basisrantsoenschaal, waarbij hij voor zo groot mogelijke afwisseling zorgdraagt.

Hij controleert de administratie van de in zijn ambtsgebied aanwezige aanvullingsplaatsen levensmiddelen, bakkerijen, slagerijen, groententuinen, veekralen en koelhuizen.

Hij treedt op als naasthogere technische chef van de in zijn ambtsgebied aanwezige brigade V.T.O.'n; overigens staan deze VTD-officieren onder bevelen van de troepencommandant in wiens staf zij zijn opgenomen. Zoals bekend mag verondersteld is de taak der VTD als volgt samen te vatten:

De VTD is er om te zorgen dat de blijvende voorziening van levensmiddelen, fourage, munitie, benzine, olie, smeermiddelen, desinfecterende middelen, extra versterkende levensmiddelen voor hospitalen enz. steeds in voldoende conditie en vooral op tijd ter beschikking van de strijdende onderdelen komen. Om dit te kunnen bereiken, beschikt deze dienst over verplegings-eenheden enerzijds en over wegtransport, luchttransport, watertransport en paardentransport anderzijds. In meer statische toestanden is het tevens de taak der VTD de troep van kazerneringsartikelen te voorzien.

3. Interne organisatie.

Zoals reeds gezegd heeft de Staf der TVTO, naar gelang de verplegingssterkte een bepaalde samenstelling, vastgelegd in 4 typen.

Het type A bestaat uit: 10 Offn; 3 Oltn of Vdgs; 14 OOffn en 27 minderen.

Het type B bestaat uit: 9 Offn; 14 OOffn en 22 minderen.

Het type C bestaat uit: 6 Offn; 1 Olt of Vdg; 12 OOffn en 16 minderen.

Het type D bestaat uit: 3 Offn; 1 Olt of Vdg; 8 O.Offn. en 12 minderen.

De bureaux zijn gesplitst in: a. pers zaken; b. levensmiddelen; c. BOS; d. kazernering; e transport; f verificatie; g. archief, expeditie en registratie.

Aan het hoofd der bureaux staat als regel 1 off, sommige bureaux hebben nog een toegev. Off. Dit om de TVTO in staat te stellen een kleine staf af te splitsen, die bij operaties een event. gevechtsechelon van de staf van de troepencdt kan volgen.

Als de vertegenwoordiger der TVTO bij de brigades vindt men de BVTO (ook genoemd Briveto, BAATO) die als VbdO optreedt tussen TVTO enerzijds en brigade cdt anderzijds. Deze BVTO behoort tot de staf der brigade en kan dus alleen namens de brigC (of namens TVTO) orders aan de bij de brigade ingedeelde verplegings- en transport-eenheden geven.

Zijn taak is als volgt te omschrijven:

- a. De brigVTO heeft het directe toezicht op de aan zijn brigade toegevoegde magazijnen en onderdelen der verplegingsdienst.

- b. De brigVTO is verantwoordelijk voor de juiste verstrekking en verdeling van rantsoenen als vastgesteld door de TVTO.
- c. Een brigVTO controleert periodiek de sterkte van de levensmiddelenaanvragen der onderdelen met de Journaalstaten van het betreffende onderdeel. Hij is verantwoordelijk dat de juiste sterkte van de brigade steeds bij de TVTO bekend is.
- d. Een brigVTO kan, indien hiertoe gemachtigd door TVTO, aankopen van lvm verrichten ten behoeve van zijn brigade; alle betalingen worden in dat geval door hem goedgekeurd.
- e. De brigVTO houdt toezicht op het menagebeheer van alle aan zijn brigade toegevoegde onderdelen.
- f. De brigVTO is technisch verantwoording verschuldigd aan de TVTO. Hij staat echter onder rechtstreekse bevelen van de troepencommandant, in wiens staf hij is opgenomen.

4. Verpleging.

a. De techniek der verpleging door de VTD is het aanvoeren, aankopen, verstrekken van levensmiddelen, enz. het voeren van de administratie en de financiële contrôle op deze handelingen. Hier te lande is het streven de samenstelling der menu's en de bereiding der maaltijden ook min of meer een VTD verantwoordelijkheid te maken. Zo is er een school tot opleiding van koks in oprichting ¹⁾ en is een voorschrift tot het voeren van de menage voor verplegingsofficieren uitgegeven.

Voor de *technische uitvoering* van bovengenoemde taak, beschikt de VTD over:

I. personeel, georganiseerd in dirigerende staven, verzorgings-pelotons, verplegings-pelotons of in gespecialiseerde eenheden zoals bakkerij en slagerij.

II. verplegings-installaties, zoals magazijnen, aanvullingsplaatsen, bakkerijen en slagerijen, bos-installaties, veekralen, groententuinen en houtopslagplaatsen.

III. Transport voor de bevoorrading van de verschillende magazijnen, dus AAT Compagnieën, schepen van de vaartuigendienst, paarden en luchtverplegingseenheden.

b. Wat de aanvoer en distributie van lvmn betreft, geldt als regel, dat per brigade een verzorgingspeloton is ingedeeld, dat, aangepast aan tacteisen, een aanvullingsplaats heeft ingericht (deze avpen worden vlg. het voorschrift KL 2211 Verpleging van een Div. te Velde „Verdeelplaats” genoemd).

In deze Avpen ligt als regel een vaste uitgebalanceerde voorraad, variërend van 1 à 4 weken aan geconserv. lvmn. Deze voorraden worden door de zorg van de TVTO geregeld op peil gehouden door aanvoer vanuit de grote basismagazijnen gelegen in de havenplaatsen. Opvoer geschiedt zo veel mogelijk per spoor en dan van het station naar Avpl per AAT.

Van de Avpl naar het onderdeel geschiedt de aanvoer als regel per 1e lijnsvoertuig, soms per AAT, of per spoor. In bergterrein kan bevoorrading per paard geschieden, in de rivierstreken door de vaartuigendienst, terwijl ook het „droppen” of invliegen geregeld wordt toegepast.

¹⁾ Dit was in Juni 1948. REDACTIE.

c. Teneinde de troep zoveel mogelijk „verse” artikelen te geven is de TVTO gemachtigd, deze artikelen in het territorium aan te kopen, dan wel, hij machtigt BVTOn of, bij ver-afgelegen onderdelen, de Verplegingsofficier van een onderdeel tot eigen aankoop.

Natuurlijk vergt dit veel extra administratie, toezicht en contrôle. Ook wordt er zoveel mogelijk ter plaatse geslacht en brood gebakken, waartoe als regel burger-instanties onder mil. toezicht worden ingeschakeld.

d. Wat verstrekt mag worden is vastgelegd in een vaste rantsoenschaal, vastgesteld met medewerking van het z.g. „Dr Eykman-Instituut”. Een goede wisselwerking van de nodige voedingsstoffen, vetten, koolhydraten, vitaminen enz. wordt hiermee verkregen. De rantsoenschaal is zo ingericht, dat per grotere verplegingssterkte een keus kan worden gedaan uit diverse menu's. Zo zullen de KNIL-Onderdelen veelal rijst prefereren, de KL-Onderdelen, vooral als ze pas uit Holland zijn aangekomen, moeten aan dit voedsel nog wennen en prefereren veelal z.g. aardappelmaaltijden (per week).

e. V.w.b Bos is de regeling iets eenvoudiger, daar de Netherland Indies Petroleum Board (NIPB) de distributie aan het leger op zich heeft genomen en er ook hoger personeel voor leverde, dat als Officier voor Speciale Diensten (OSD) dienst doet.

Legeronderdelen vallen als regel terug op NIPB installaties.

Slechts enkele verzorgingspelotons beheren nog een eigen voorraad, maar hier spelen tact.eisen dan een rol.

f. De taak van de V en VTD t.a.v. ammunitie is:

I. het vervoer van LMD magazijn naar de aanvullingsplaatsen.

II. de opslag en het beheer op de Avpl., eventueel het inrichten van een amm. afleverpunt. Voor opslag en beheer behoor LMD personeel bij het Verzorgingspeloton te zijn ingedeeld.

III. de onmiddellijke, volledige honorering van de aanvragen van de onderdelen.

IV. het op peil houden van de tactische reserve op de Avup.

g. Ook de luchtverpleging is hier te lande in hoofdzaak op Eng. leest geschoeid. Men heeft een systeem van aanvraag- en antwoordtelegrammen en standaardladingen ontworpen, dat in de praktijk zeer goed vol-doet.

h. Alhoewel het verstrekken van kaz.artikelen eigenlijk slechts mag geschieden aan Statische eenheden gelegen in kazernes en kampementen e.d. is men er toch toe overgegaan de vecht-eenheden van deze artikelen te voorzien, teneinde het comfort der troep, gelegen in buitenposten, te verhogen.

i. De hierboven beschreven wijze van verpleging is natuurlijk als schematisch te beschouwen en geldt alleen voor statische toestanden. Talloze nuances kunnen zich voordoen. In het ene territorium, bijv. Borneo, zal watertpt. op de voorgrond treden en in het andere, bijv. op Java, meer weg- en spoorwegtransport. Het ene rayon leent zich beter voor eigen aankoop dan het andere.

j. Het behoort tot de taak van de TVTO de verantwoording en administratie der onderdelen te controleren. Deze taak is in handen gelegd van het Bureau Verificatie, dat door de periodieke verantwoordingen veel cijfermateriaal te verwerken krijgt.

5. Transport.

Onder toezicht van het bureau Transport van de TVTO staat indeling en inzet van de diverse soorten tpt., wagens, paarden, schepen, enz. Waar bijv. bij een Div op het Eur.front het inzet en gebruik tpt geheel in handen der CAAT blijft, is hier te lande door de zeer verspreide legering en gebrek aan 1e lijnstpt., de AAT verdeeld over diverse onderdelen. Het gebruik dezer tpt.eenheden vereist veel contrôle, teneinde misbruik door de troepen te voorkomen.

Ook de onderdelenvoorziening is meestal centraal in handen van het tpt.bureau der TVTO. Dit is nodig om, gezien de schaarse toewijzing, een rechtvaardige verdeling te handhaven. Voorts houdt ook dit bureau de nodige statische en techn. gegevens bij en verricht de nodige inspecties.

6. Bij acties.

Is de taak van de TVTO in statische periodes reeds zeer omvattend en verantwoordelijk, nog sterker geldt dit in perioden van actie, vooral als de TVTO tevens DVTO (of CAAT) is.

Aan de hand van het Bevel van Dienst der troepen worden verplegings- en transport-schema's uitgegeven aan de V en T-eenheden.

Gezien het aparte karakter van dit onderwerp zal ik hierop thans niet verder ingaan.

7. De Verplegings- en Transportofficier.

Tot slot een enkel woord over de VTO in het algemeen. Zoals in de Eng. voorschriften staat, moet de RASC.Off. allround zijn en dit geldt zeer zeker voor de VTO der hogere staven als BVTO, DVTO en TVTO. Men heeft zich maar te realiseren, met welk een verscheidenheid van zaken de hogere VTO te maken heeft, om dit in te zien.

In Engeland bestond er voor VTO in Staffuncties een zesweekse cursus. Aangepast aan de eisen voor Indonesië zou het overeenkomstige programma voor onze Staffoffn. ongeveer als volgt moeten zijn samengesteld.

Stafwerk in het algemeen.

Het oplossen van problemen.

Organisatie: Algemene beginselen.

In Nederland.

In Indonesië; divisie-territorium-basis.

Organisatie en verplichting van staf en diensten. relatie tussen staf en diensten.

Organisatie van hogere stafkwartieren; OOT's; legerorders, enz.

Staftabellen.

Appreciaties (hoe op te maken).

Orders en instructies (hoe samen te stellen).

Het opstellen van telegrammen; afkortingen; Mil. correspondentie.

Bureau-organisatie.

Het schrijven van een verkenningsrapport.

Het werken met radio-telefonie en de codes (slidex).

Het systeem van aan- en afvoer.

a) in bases.

b) spoorweg-eindpunten.

c) verzorgingsgebieden.

Landingsoperaties.

Org. V en T: algemeen.

in Nederland

in Indonesië.

VT-Staven.

gespecialiseerde transport-eenheden.

laadtabellen ammunitie, enz.

BOS: administratie en verantwoording; opslagplaatsen, enz.

Lvmn.: rantsoenschalen, algemene administratie en verantwoording; opslagplaatsen, enz.

Kazerneringsdienst.

Taak van een transportbureau.

Organisatie vaartuigendienst.

Luchtverpleging.

Org. Med. Dienst.

„ L.T.D.

„ L.M.D.

„ M.P.

„ C.M.V.

„ M.L.

„ Binnenl. Bestuur.

Inkwartiering.

Behandeling: vertrouwelijke, geheime, z.g. stukken.

Mil. strafwetten:

Wet op de krijgstucht, huisonderzoek, krijgsraadprocedure enz.

Inw. dienst en mil. administratie.

Een dergelijke cursus ware ook voor onze officieren aan te bevelen.

NAMEN VAN KAZERNES

JAN VAN SCHAFFELAAR KAZERNE TE ERMELO.

Genoemd naar Jan van Schaffelaar, krijgsman in dienst van David van Bourgondië, bisschop van Utrecht.

Nam in 1482 met enige ruiters Barneveld in, moest zijn toevlucht zoeken in de kerk, die door de bewoners van Amersfoort en Nijkerk werd ingesloten. Toen zijn dood tot voorwaarde van een vrije aftocht werd gesteld, sprong hij van de toren en stelde alzo zijn leven voor de zijnen.

KOLONEL PALM KAZERNE TE BUSSUM.

Genoemd naar Franciscus Palm, een krijgsman zonder smet en blaam. Kolonel van een regiment Mariniers in Staatsen dienst, die in 1672 zich onderscheidde bij de verdediging van Woer-

den, waarbij hij een Frans vaandel op de vijand veroverde. Aan het hoofd van zijn regiment streed hij kort daarop bij Naarden, waar hij en zijn beide zonen door granaatsplinters werden gekwetst.

In de slag bij Seneffe sneuvelde op 18 Augustus 1674 de heldhaftige krijgsman, die in de Grote Kerk te Dordrecht werd begraven.

VAN HORNE KAZERNE TE WEERT.

Genoemd naar Adolf Philips Graaf van Horne(s), Heer van Lokeren, geb. in 1591.

Op 22 Augustus 1625 benoemd tot grootmeester der Artillerie, roem verworven als generaal der Artillerie, waarvan hij de onmiskenbare blijken had gegeven bij de verovering van Grol en later in het beleg van 's-Hertogenbosch.

Hij overleed te 's-Gravenhage in 1644.

TECHNISCHE WERKZAAMHEDEN

UITGEVOERD DOOR HET KORPS GENIETROEPEN VAN DE B-DIVISIE IN WEST- EN MIDDEN-JAVA VOOR, TIJDENS EN NA DE POLITIONELE ACTIE 1947 ¹⁾

door W. K. SEYN, *Luitenant-Kolonel der Genie K.N.I.L.*

Inleiding

Toen in Februari 1948 de hoofdwegen en spoorlijnen, alsmede de beide grote waterkrachtcentrales Djelok (K.Toentang, Z. van Semarang) en Ketenger (N. van Poerwokerto) in het onder Nederlandse contrôle staande gebied van Midden Java weer in gebruik waren genomen, konden niet alleen de Waterstaat, de Staatsspoorwegen (waarin opgenomen de N.I.S.), de Algemeene Nederlandsch Indische Electriciteits Maatschappij, alsmede diverse andere bedrijven zoals de Vries Robbé (Semarang), Braat (Tegal) met voldoening terugzien op hetgeen tot stand was gebracht, maar ook het Korps Genietroepen behorende tot de Divisie, die orde en rust in dit gebied hersteld had: de „B” Divisie, vrijwel geheel bestaande uit oorlogsvrijwilligers en Kniltroepen.

Dit Korps, bestaande uit de 16e Legergenietroepen, de 4e en 5e Genieveldcompagnie, tijdelijk de 6e Genieveldcie. (min een peloton), de 2e Genieparkcompagnie en de 2e Geniearbeiderscie (Indonesiërs), totaal sterk rond 1300 militairen, sterk gemotoriseerd, uitgerust met tal van mobiele werktuigen, zoals bulldozers, draglines, compressoren, lasaggregaten, autogene snijbranders, motorzagen, werkplaatswagens, waterzuiveringsinstallaties, elektrische aggregaten, betonmolens, enz. enz., vormde een technisch potentieel, dat in staat was — mede door in-huur van Indonesische burgerwerkkrachten — over een belangrijk deel van Java omvangrijke werkzaamheden te verrichten.

Geniebases.

Bij deze werkzaamheden steunde het Korps op een of meer bases, bestaande uit magazijnen en werkplaatsen, waarin enerzijds grote hoeveelheden materiaal werden opgeslagen, anderzijds al datgene vervaardigd werd, wat de genietroepen op de bouwplaatsen nodig hadden en slechts door eigen aanmaak was te verkrijgen. Bovendien dienden de werkplaatsen te zorgen voor de herstelling van het geniemateriaal.

¹⁾ In het Pioniernummer van de „Militaire Spectator” van November 1947 kwam o.a. een artikel voor betreffende werkzaamheden, uitgevoerd door de 16e Cie. Legergenietroepen, geschreven door de Divisiegeniecommandant van de B-Divisie. Behalve deze Cie. stonden de Divisiecommandant ook andere, vrijwel alle in Nederland geformeerde, pioniereenheden ten dienste.

In dit artikel — hetwelk, in grotendeels dezelfde vorm reeds is verschenen in „De Ingenieur” van 17 September 1948 — worden, mede ter aanvulling van het toentertijd gepubliceerde, verschillende andere werkzaamheden van deze pioniereenheden beschreven.

In West Java werd door het Korps een grote basis te Tjimahi bij Bandoeng ingericht, in Midden Java (na de politionele actie) steunde het Korps op 3 bases te Semarang, Tegal en Poerwokerto.

Het grote belang van deze geniebases (ook wel „parken” genoemd) springt naar voren, als men bedenkt, dat de particuliere bedrijven en handel in '46—'47 nog maar geringe mogelijkheden boden.

Zo moest — toen houtaanschaffingen langs de normale kanalen tijdelijk niet mogelijk bleken — genormaliseerd bruggenhout geheel in eigen bedrijf worden verkregen vanaf de aankap. Daarna werd het de Tji Taroem afgevlot tot de brug in de hoofdverkeersweg naar Bandoeng en in de toen dag en nacht draaiende eigen zagerij verzaagd.

Op alle mogelijke wijzen moest getracht worden de voorraden op peil te houden en alhoewel de daarvoor zorgende organisatie feitelijk door de parkcompagnie geleverd moest worden, zo kon deze haar taak niet af en werd dan ook krachtig geholpen door de andere onderdelen van het Korps, die ook, ieder in zijn gebied, materieel en materiaal verzamelden.

Met voorbedachten rade werd hier even stil gestaan bij het bedrijf van de geniebases. Zonder dit overigens niet zo spectaculaire werk van het werkplaats- en magazijnpersoneel zou de uitvoering van de hierna beschreven werkzaamheden niet mogelijk zijn geweest.

Technische werkzaamheden tijdens acties.

De werkzaamheden tijdens acties hebben bestaan in het vrijmaken van de wegen van mijnen, bommen en andere voorwerpen, valkuilen en coupures met behulp van mijndetectoren, springstoffen, motorzagen en bulldozers, alsmede het herstellen van (rivier)overgangen.

Waaruit de groep „andere voorwerpen” soms bestond, toont afb. 1.

Afb. 1 Deze spoorbrug diende als versperring op de weg Semarang—Demak en werd tijdens de actie onttrokken en na de actie door de 6 genieveldcie op zijn plaats teruggerold

Afb. 2 Een bergweg W. van Soemowono (Z.W. van Semarang) werd geheel afgegraven aangetroffen en door hulpvaardige Indonesiërs laagsgewijze aangevuld onder leiding van de 5 genieveldcie.

De hier afgebeelde spoorbrug kon bij de actie niet snel genoeg opzij geruimd worden, zodat men enige huizen naast de brug heeft afgebroken en zodoende aanvankelijk de hindernis omtrok.

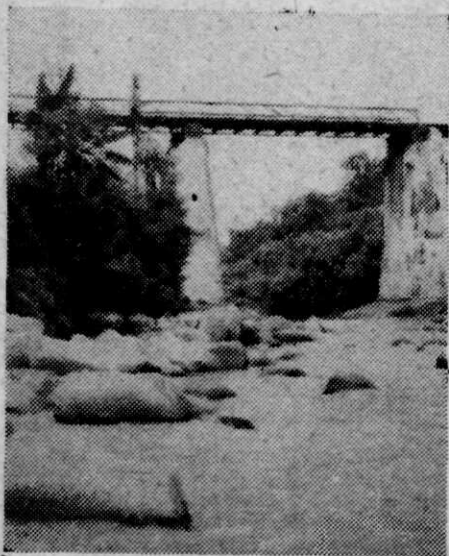
Dit kon niet zo gemakkelijk bij de hindernis van afb. 2, waar de weg, die plaatselijk langs een berghelling liep, werd weggegraven, zodat het weglichaam opnieuw laagsgewijze moest worden aangebracht, waarbij in dit geval tientallen Indonesiërs met mandjes hulp verleenden. Normaal wordt dergelijk werk tijdens acties met bulldozers verricht (afb. 3).

Bij al deze werkzaamheden neemt snelheid de eerste plaats in en mede om op het medegevoerde brugmaterieel te sparen zijn de gekozen oplossingen vaak grof, zoals de brugherstelling van afb. 4 laat zien, waar een opstapeling van djatirondhout, waarover bamboevlechtwerk uit afgebroken huizen de brug weer berijdbaar heeft gemaakt: „als men er maar doorkwam” was de leuze tijdens actie. Later zouden de Genietroepen in tweede lijn hier echter nog menig uurtje werk te verrichten hebben.

Zo snel en gemakkelijk als in afb. 4 gingen de brugherstellingen echter zeker niet altijd en vaak moest het Baileymaterieel te hulp worden geroepen.

Afb. 3 Bulldozers bleken vrijwel onmisbaar bij een snelle opmars. Hier ziet men een D7 (kabeltype) van de 16 Cie legergenietroepen een bomgat achter het landhoofd van een brug opvullen tijdens de stoot Bandoeng—Cheribon (politieele actie)

Afb. 5 Baileybrug op 3 steunpunten type 1—1, geslagen door de 6 genievelddie in de weg Tegal—Poerwokerto

Zo werd tussen Proepoek en Boemi Ajoe in de hoofdweg Tegal—Poerwokerto de Baileybrug op drie steunpunten geslagen (afb. 5) ter vervanging van de in brand gestoken houten brug.

Bij Boemi Ajoe in dezelfde weg dwong de aldaar vernielde brug en de, uit verkenningen gebleken daarop volgende, brugvernielingen een hele Brigade tot een omweg, aangezien deze Brigade niet meer over voldoende brugmateriaal beschikte.

De in afb. 6 afgebeelde Baileybrug van $39 + 48 = 87$ m lengte op 3 steunpunten werd in latere actie geslagen van het type 2—1. Om de zware lasten in deze hoofdweg te kunnen dragen, werd deze brug door de 16e Cie Legergenietroepen verzwaaard tot 2—2, terwijl het midden steunpunt bij deze verzwaring vervangen werd door een speciale scharnierconstructie, die

Afb. 4 Provisorisch met djatirondhout door de 4 genievelddie tijdens actie berijdbaar gemaakt vak in de schroefpaalbrug over de K. Pemali bij Brebes (W. van Tegal) (tijdens opmars naar Semarang)

Afb. 6 Indië's langste Baileybrug is 87 m op 3 steunpunten en werd tijdens actie geslagen in het type 2—1 door de 6 genieveldcie in de weg Tegal—Poerwokerto bij Boemi Ajoë

de oplegkracht verdeeld op de brug (en pijler) overbrengt, daar Bailey-onderrenden niet bestand zijn tegen zeer hoge plaatselijke krachten.

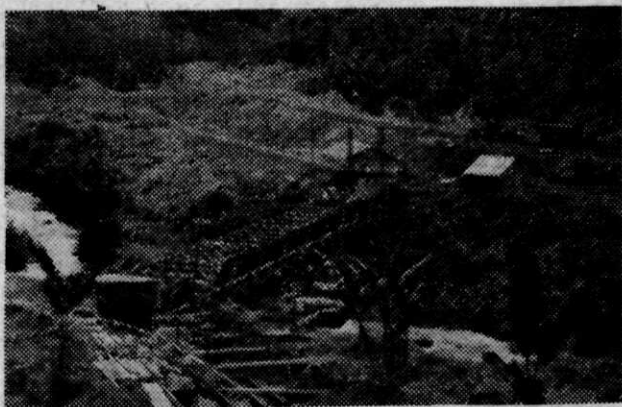
Om tijdens actie steeds over voldoende Bailey-materieel te kunnen beschikken, worden niet alleen radioverbindingen met de parken (magazijnen) onderhouden, maar ook gehele vervoerseenheden van de Aanden Afvoertroepen ter beschikking van de Genie gesteld; zo voerde de V-brigade tijdens de stoot Bandoeng—Cheribon—Tegal—Banjoemas—Gombong rond 300 t brugmaterieel op auto's mede. Dit materieel moest in een paar dagen in het park Tjimahi geladen worden.

Tweede lijns-werkzaamheden.

a. Algemeen.

Hoewel de Genietroepen in de eerste plaats noodzakelijk zijn om de militaire acties te doen slagen en daarop speciaal zijn geoefend en uitgerust, zo hebben in Indië toch de werkzaamheden buiten de acties de hoofdinspanning dezer troepen gevormd.

Was men tijdens acties tevreden, als men er maar „door“ kwam, na de acties moeten in het nieuw bezette gebied wegen en spoorwegen

Afb. 7 Vernielde buisleiding van de centrale Djelok ter hoogte van het aquaduct over de K. Toentang. De platgedrukte stalen buis is via de glijd baan van spoorrails op het aquaduct afgevoerd naar de spoorwagens

grondig hersteld, electriciteit- en waterleidingbedrijven op gang gebracht worden; snelheid treedt op de achtergrond, grondigheid en duurzaamheid van de gekozen oplossing worden belangrijk. Men noemt deze werkzaamheden „tweedelijns verrichtingen” en voerde — in tegenstelling met de opererende strijdmachten van de tweede wereldoorlog — deze werkzaamheden met fronttroepen uit, omdat tweedelijns genietroepen ontbraken.

Deze tweedelijns werkzaamheden hebben ook in West- en Midden-Java de meest kameraadschappelijke samenwerking tussen Waterstaat, Staatspoorwegen, Electriciteitsbedrijven, Boswezen en het Korps Genietroepen te zien gegeven, die men zich denken kan. De taakverdeling hierbij was, dat iedere niet-militaire instantie op zijn gebied deed wat mogelijk was, terwijl de Genietroepen op al deze gebieden datgene trachtten te verrichten, waartoe burgerinstanties niet in staat waren door: mindere veiligheid van het werkterrein, gebrek aan werktuigen en transport, gebrek aan werkkrachten (specialisten).

Niet zelden ook sloegen burgers en militairen, zowel Indonesiërs als Hollanders, de handen ineen bij de grotere objecten. Vaak zag men dan de vroegere Indonesische arbeiders vrijwillig terugkeren, om deel te nemen aan deze herstelwerkzaamheden van hun dienst, naar de opzichters, die zij nog van vroeger kenden en die hun vertrouwen hadden.

b. Herstelling buisleiding Centrale Djelok.

De aanvoerbuisc van het water voor de waterkrachtcentrale Djelok werd niet ver beneden het punt, waar deze van de K. Toentang aftakt, door een bom, geplaatst aan de Zuidzijde van het aquaduct, waarmede deze buisleiding de rivier kruist, kapot geslagen (afb. 7).

De bom veroorzaakte een grote gat aan de onderzijde van de stalen buis, die een middellijn heeft van ruim twee meter. Het water stroomde van weerszijden toe naar het gat, waardoor aan beide zijde grote onderdrukken ontstonden.

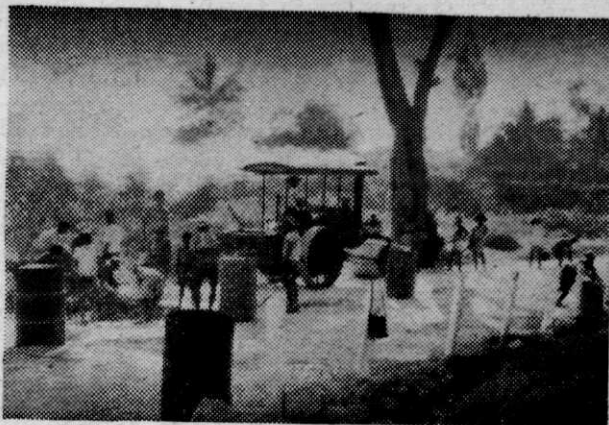
Hierdoor werd de stalen buis op de N. oever plat gedrukt over enige tientallen meters, terwijl de Z. oever, waar de stalen buis in een gewapend betonbuis overgaat, scheuren in het gewapend beton ontstonden. Bovendien veroorzaakte het neerstortende water een belangrijke ontgronding van het aquaductlandhoofd op de Z. oever, zodat het een geluk mocht heten, dat het aquaduct verder onbeschadigd bleef.

Groot was de teleurstelling in industriële kringen toen de beschadiging van deze centrale, die van enorm belang is voor Midden Java, bekend werd. De „Aniem” pakte de herstelling echter onmiddellijk krachtig aan.

Deze electriciteits mij., die eigenaresse van de centrale was, werd hoofdvoeder van het herstellingswerk, de Vries Robbé demonteerde de platgedrukte geklonken leiding en vervaardigde met gebruikmaking van het afkomende materiaal een electrisch gelaste buis, terwijl de Genietroepen het aquaduct geschikt maakten voor het overtrekken van de buisstukken, de gescheurde gewapend betonbuis sloopten en het bekistingshout voor het nieuw te storten beton leverden. De „Aniem” stortte deze buis opnieuw, ondervang het ontgronde landhoofd van het aquaduct met metselwerk, terwijl de spoorwegen met vervoer en waterstaat met materialen hielpen.

Op afb. 7 ziet men op de voorgrond de plaats, waar de platgedrukte

Afb. 8 De slijtlaag wordt ingewalst met weer in bedrijf gestelde oude stoomwalsen

stalen buis heeft gelegen, daarna het aquaduct met onbeschadigd stuk buis en glijdbaan bovenover, terwijl het huisje in het midden van de foto de plaats van de gescheurde betonbuis op de Z. oever markeert.

c. Wegherstellingen.

In samenwerking met de Waterstaat werd de hoofdweg Buitenzorg—Bandoeng via de Poentjak hersteld. Daarbij werden de minder veilige gedeelten door Genietroepen in beheer genomen. Deze hoofdweg was in die dagen (1946—'47) van het grootste belang, daar de gehele aanvoer naar Bandoeng, die niet per vliegtuig ging, langs deze hoofdweg passeerde, aangezien de spoorwegen ten dele over Republikeins gebied liepen.

De Genietroepen kregen drie vakken, waarin twee pelotons van de Legergenietroepen en een peloton van de vierde Genieveldcompagnie als kernen geplaatst werden, die Indonesiërs als wegwerkers in dienst namen.

Nadat de rijkelijk opgekomen begroeiing van de wegberm was verwijderd en de afwatering hersteld, werd op twee wijzen te werk gegaan.

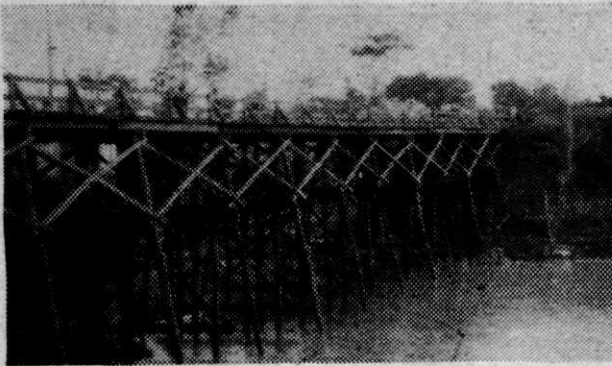
Ten eerste werd door het vullen der gaten met steenslag, gebonden door een kleizandmengsel, getracht het wegdek over het gehele wegvak zo goed mogelijk onder profiel te brengen en te houden.

Ten tweede werd systematisch tot blijvende herstelling overgegaan door het opbrengen en inwalsen van een nieuwe slijtlaag (afb. 8), gevolgd door een oppervlakteasfaltering.

Zowel cutback als warme asfalt werd toegepast, terwijl veel zorg werd besteed aan een juiste korrelgrootte van het afdek materiaal (6—13 mm) om een goede bitumendoorlatendheid, dus een snel omhoogwerken van de bitumen in het afdek materiaal, te verzekeren.

d. Mijnenvrij maken van waterbronnen.

Door de Britse troepen waren de bronnen van Bandoeng, die de voornaamste basis van de drinkwatervoorziening van de stad vormen, ontoegankelijk gemaakt door mijnen en z.g. boobytraps (valstrikmijnen) om sabotage te voorkomen.

Afb. 10 Houten jukbrug over de Tji Taroem bij Tjilampeni gebouwd door de 16 Cie legergenie troepen. Normaal H.W. komt tot aan de onderzijde van de langschoren

Toen de omgeving van Bandoeng veiliger werd, ruimden genietroepen met behulp van de door de Britten achtergelaten mijnkaarten en mijn-detectoren de mijnen op.

Zonder op de details van mijn-detectoren in te gaan, kan gezegd worden, dat deze instrumenten verschil in toonhoogte in de koptelefoon aangeven, wanneer het vlakke gedeelte van de detector ten opzichte van metaal-massa's van plaats verandert (afb. 9).

e. *Bouw van houten bruggen.*

Waar in secundaire wegen het materiaal voor meer permanente bruggen ontbrak, is overgegaan tot de bouw van houten bruggen.

In het artikel in het Pionier-nummer werd een dergelijke brug, gebouwd over de Tji Taroem bij Tjilampeni reeds beschreven (blz. 617—618). Afb. 10 geeft een indruk van deze brug.

Ondanks het feit, dat de palen niet geacht konden worden op stuit te zijn ingeslagen, is deze brug zonder aanwijsbare zakking gepasseerd door 14 t vechtwagens. Dit was geheel in overeenstemming met de ervaring, die de genietroepen vóór de tweede Wereldoorlog in deze rivierbodem met lichte heitoestellen hadden opgedaan, reden waarom niet naar zwaarder heimaterieel is gezocht.

Bij Soekoredjo (Z.W. van Semarang) werd in een scheve kruising met een ravijntje een brug van normaalhout gebouwd, ondersteund door schoorwerk. De dekplaten werden evenwijdig aan de (scheve) landhoofden gelegd en de dubbele schuimte van het schoorwerk op tekening uitgeslagen.

Waar in het normaalhout 175 kg/cm² bij toepassing van djati wordt toegelaten is ook deze brug geschikt voor Klasse 9 voertuigen.

f. *Gewapend betondeikers.*

In de hoofdweg Bandoeng—Soemedang waren verschillende gemetselde boogduikers door plaatsing van bommen in het aardlichaam boven het gewelf grondig vernield, zodat coupures van 3 × de doorlaatwijdte of rond 12 m ontstonden.

Ook hier werd door een tijdelijke overbrugging zo spoedig mogelijk een blijvende doorgang van het verkeer gewaarborgd (afb. 11). Onder deze tijdelijke overbrugging kon de permanente brugherstelling plaats

Afb. 9 Mannen van de 4 genievelddie ruimen de mijnen rondom de bronnen van de waterleiding van de stad Bandoeng op met behulp van mijn detectors

Afb. 11 Door het slaan van Baileybruggen over de vernielde duikers in de hoofdweg Bandoeng—Soemedang herstelt de 4 genievelddie de wegverbinding voor zwaar verkeer

vinden. In overleg met de Waterstaat werd besloten de vernielde tongewelven van de duikers, die minder bestand waren tegen zwaar verkeer, te vervangen door gewapend betonplaten berekend op Klasse 24 voertuigen volgens de G.B.V. 1940. Deze voorschriften, die in Indië eerst in 1946 bekend waren geworden, gaan uit van een beduidend grotere wieldrukverdeling dan de vroegere voorschriften, in het bijzonder wanneer de wieldruk niet direct op de plaat, maar eerst op een tussenlaag drukt. Bovendien houden de voorschriften terecht rekening met de opbuigende (negatieve) momenten door een bovenwapening voor te schrijven.

Afb. 12 laat een der ontwerpen van de gebouwde duikers zien.

g. Stalen liggerbruggen.

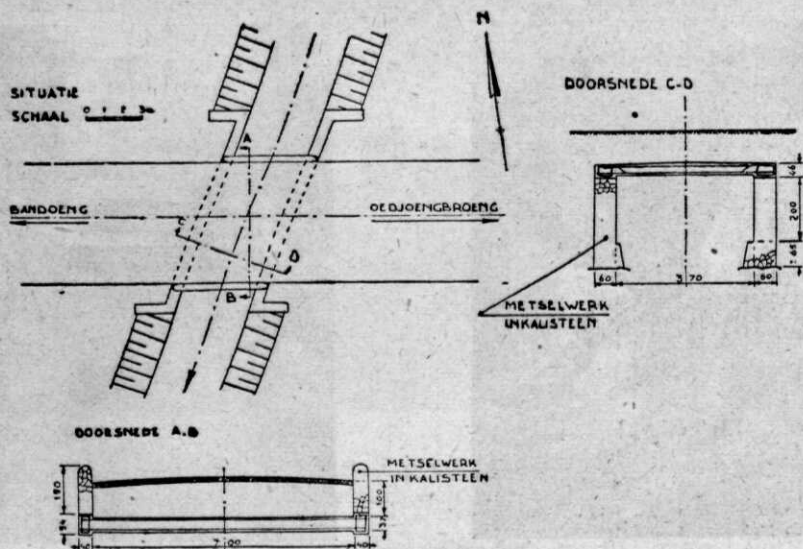
Het aantal vernielde stalen liggerbruggen, meestal op schroefpaaljukken, dat hersteld moest worden, was legio.

Veelal waren de vernielingen veroorzaakt door het plaatsen van bommen achter de stenen landhoofden, waardoor deze gedeeltelijk werden vernield en de daarop opgelegde stalen liggers verbogen en gescheurd (afb. 13).

Onder een, meestal tijdens actie geslagen Baileybrug, werd nu begonnen met de permanente brugherstelling.

Allereerst werden de nog bruikbare liggers of liggereinden gesorteerd en gericht. Lassers hadden daarbij druk werk om de bruikbare einden elektrisch tegen elkaar te lassen.

Soms werden liggers, die door vernieling te kort waren geworden, voor kleinere overspanningen gebruikt, in andere gevallen werden de overspanningen kunstmatig kleiner gemaakt door het plaatsen van een nieuw tussensteunpunt.

Afb. 12 Gewapend beton aukerplaat op rechtstanden van riviersteen, gebouwd door de 4 genievelddie in de weg Bandoeng—Soemedang

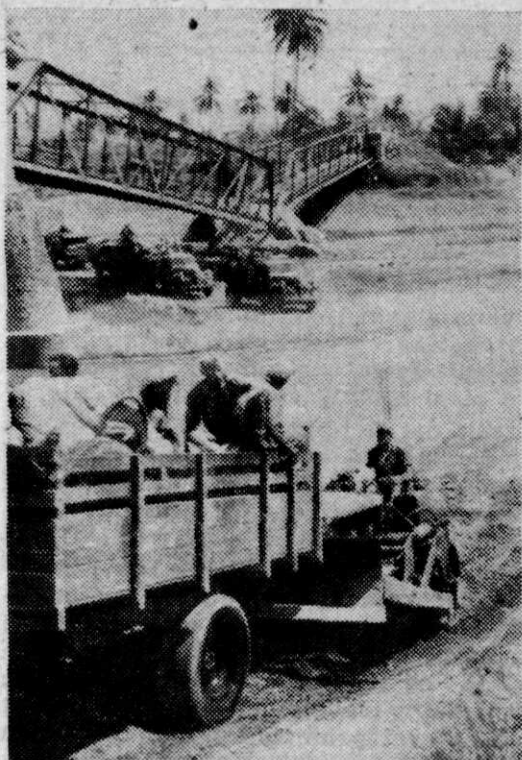
Het herstellen van houten dekken en vervaardigen van normaal bruggenhout bood na de politionele actie geen moeilijkheden, aangezien vele djatibossen in Midden Java in door Nederland gecontroleerde gebieden kwamen te liggen.

h. Herstelling bruggen met grote overspanning.

Uit de aard der zaak vormden bruggen met grote overspanning vaak het doel van vernielingen; meestal betrof dit bruggen voor gewoon verkeer, in enkele gevallen ook spoorbruggen. Dit sproot voort uit het feit dat de Nederlandse troepen over een groot aantal motorvoertuigen beschikten, terwijl de Republiek voor zijn vervoer grotendeels afhankelijk was van de spoorweg.

Afb. 13 Onder de tijdens actie geslagen Baileybrug over het W. landhoofdvak van de schroefpaalbrug over de Kali Losari in de hoofdweg Cheribon—Tegal begint de 16 Cie legergenietroepen met de permanente herstelling van dit brugvak

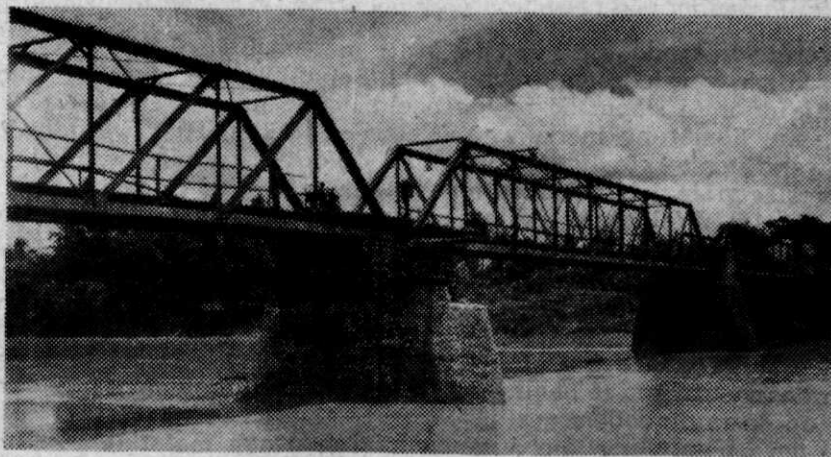
Afb. 14 In de opmars van Tegal naar Pekalongan passeerde de W-brigade de Kali Tjomal door de rivierbedding, hetgeen mogelijk was, doordat een belangrijk deel van het Oost-moessondebiet voor irrigatiedoeleinden was afgetapt

Bruggen met grote overspanning werden bijna altijd vernield door opblazing van een pijler met vliegtuigbommen. De op deze pijler rustende einden van vakwerkbruggen verloren daardoor hun ondersteuning en stortten in de rivier, waarbij ze vaak zwaar beschadigd werden.

Dit was o.a. het geval met de spoorbrug over de Tji Ta-roem bij Dajeuh kolot (Z. van Bandoeng), waarvan de herstelling reeds beschreven werd op de blz. 615—617 van voren genoemd nummer.

De spoorbrug over de K. Se-rajoe bij Maos kwam niet tot vallen, zodat het opvijzelen achterwege bleef en volstaan kon worden met herstel van de door bommen beschadigde pijlers en vervanging van beschadigde staven. Ook deze brug werd door de staatsspoor-spoorwegen en de 16e Cie. Le-gergenietroepen in onderlinge samenwerking hersteld.

Opmerking verdient, dat, vooral bij Maos, de Republiek het herstel van deze zeer be-

Afb. 15 De Cie legergenietroepen vijzelden de brug over de K. Tjomal onder het verkeer op en herstelden pijler en brugeinden

Afb. 16: Over de in het midden van de hoofdoverspanning doorgestagen brug over de Kali Dessa (Z.W. van Semarang), waarvan ook het Z. landhoofd (Soekoredjo-zijde) vernield werd, sloegen de genietroepen tijdens actie een Baileybrug

langrijke spoorbrug trachtte te verhinderen door hinderlagen en een nachtelijke overval, waarbij veel kostbaar gereedschap verloren ging. Helaas verloor de 16e Cie hierbij ook enige van zijn beste manschappen, terwijl een opzichter van de Staatsspoorwegen gewond werd.

Pijlervernieling was ook de oorzaak, dat de brug voor gewoon verkeer en smalspoor over de K. Tjomal in de omgelegde hoofdweg Tegal—Pekalongan tot instorten kwam, waardoor tijdens de actie door de rivierbedding gereden werd, waarbij een bulldozer D 4 een handje hielp, wanneer de oever voor een motorvoertuig wat steil bleek (afb. 14).

Na de politionele actie moest de overbrugging echter zo spoedig mogelijk hersteld worden, zodat reeds spoedig nadat de 16e Cie Legergenietroepen met opvijzelen begonnen was, het verkeer op de brug werd toegelaten. De beide vakwerkoverspanningen konden daarbij steunen op dwarsliggersstapelingen, die op de verbrede pijlervoet rustten (afb. 15): Gelukkig waren de overspanning slechts licht beschadigd. Het zou echter nog weken duren, eer deze overspanningen op hoogte waren gevijzeld en de pijler weer opgetrokken.

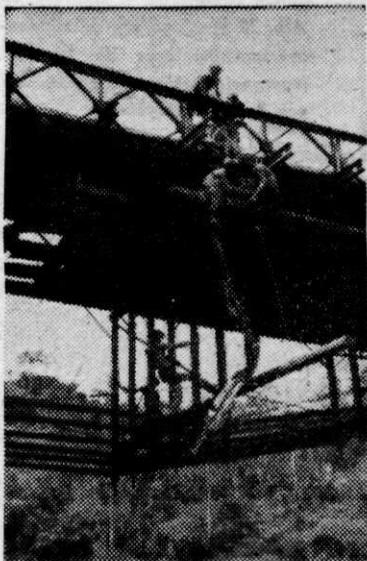
Soms werd de neerstortende brug zodanig vervormd, dat herstel van de staalconstructie uitgesloten was; dit was o.a. het geval bij de paraboolvakwerkbrug over de Kali Koeto in de hoofdweg Semarang—Pekalongan. Bij deze brug moest dan ook een blijvende Baileybrug de oplossing brengen.

De overspanning van deze brug werd zoveel mogelijk verkleind door het vernielde landhoofd opnieuw op te metselen.

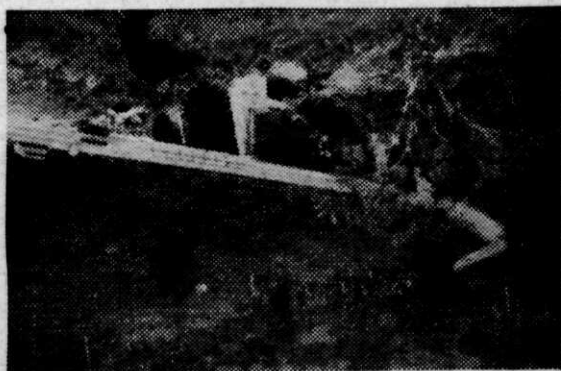
Bij latere vernielingen trachtte het Republikeinse leger de staalconstructie door te slaan: zo bijvoorbeeld bij de brug over de Kali Dessa, Z.W. van Semarang in de weg Weleri—Parakan. Hier werden de met spanwerk versterkte liggers van de hoofdoverspanning vrijwel geheel doorgeslagen in het midden, terwijl het spanwerk onbeschadigd bleef (zie afb. 16). Weliswaar zakte de brug iets door, maar kwam, doordat het dek enige druk kon opnemen, niet tot instorting.

Onder de tijdens actie geslagen Baileybrug werd de brugherstelling ter hand genomen (afb. 17). De liggers in het middenvak van de hoofdoverspanning werden daarbij autogeen afgesneden en bijgevijzeld, waarna nieuwe stukken van hetzelfde I profiel electricisch werden tussengelast. Alvorens met lassen te beginnen was de overspanning eerst met de juiste zeeg op de ravijnbodem gestut.

Na deze herstelling, die dus een minimum aan materiaal kostte, kon de Bailey worden „vrijgemaakt” en het verkeer de oorspronkelijke brug gebruiken (afb. 18).

Afb. 18 De herstelde brug over de Kali Dessa, gezien vanaf de Soekoredjo-oever

Afb. 17 De 4 genievelddie begint de herstelling van de brug over de Kali Dessa

i. Nieuwe stalen vakwerkbruggen.

Onder „nieuwe“ stalen vakwerkbruggen moet men hier verstaan „oude“ bruggen, die geheel opnieuw gemonteerd werden.

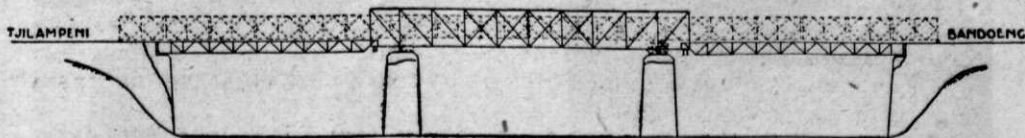
Tot deze categorie behoort de brug te Njalindoeng, waarvan het bouwen in meergenoemd artikel uitvoerig beschreven is (blz. 618—620).

De daar toegepaste methode verliep zo succesvol, dat men bij een nieuw te bouwen vakwerkbrug over de Tji Taroem bij Tjilampeni, ter vervanging van de houten jukbrug van afb. 10, die tijdens hoog water steeds een bruggewacht vereiste om het drijvend vuil doorgang te verlenen, besloot dezelfde montagemethode toe te passen (afb. 19).

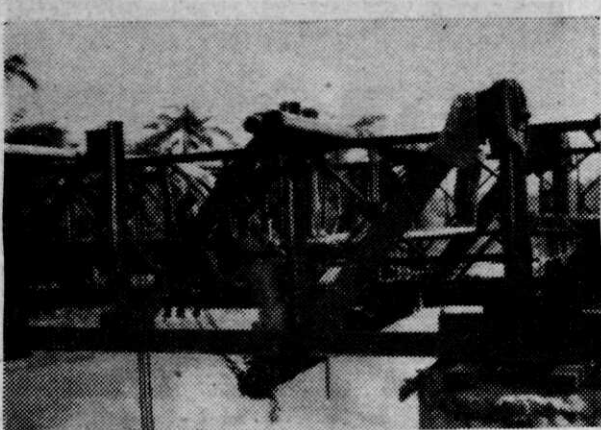
De Staatsspoorwegen te Bandoeng werden bereid gevonden het project te maken van de overbrugging met gebruikmaking van oude spoorbruggen voor enkel spoor. Deze bruggen werden in de werkplaatsen van de Staatsspoorwegen verbreed door verlenging van de dwarsdragers, zodat de Bailey-montagebrug er tussen paste. Nieuwe langsliggers zouden het dek van hooggegolfd plaatijzer met asfaltbeton dragen.

Uit de aard der zaak paste ook de overspanning van de oude spoorbruggen niet op de pijlers van de vernielde Tji Taroembrug, zodat een project ontstond als in de figuur is aangegeven.

Hierbij werden de slappe einddiagonalen van de overstekende einden

Afb. 19 De nieuwe brug voor gewoon verkeer over de Tji Taroem bij Tjilampeni met gebruikmaking van Bailey als montagebrug volgens ontwerp van de Staatsspoorwegen te Bandoeng

*Afb. 20 Montage van de midden-
overspanning door de 16 Cie.
legergenietroepen met behulp van
een Baileijmontagebrug*

van de middenoverspanningen op druk belast, zodat ze versterkt moesten worden.

Het moet als een grote verdienste van de Staatsspoorwegen beschouwd worden, dat zij er in slaagde in die moeilijke dagen van begin 1947 uit haar oude bruggen in haar werkplaatsen een deugdelijk project voor deze Tji Taroembrug te vervaardigen en men doet goed het ontwerp tegen deze achtergrond te bekijken.

Intussen waren de beschadigde pijlers en landhoofden van de vroegere, thans vernielde brug met gewapend beton versterkt, daar de kwaliteit van het metselwerk veel te wensen overliet.

Afb. 21 Door het Bataljon Genietroepen van de C-Divisie (7 Dec.) voltooide brug

Hierna werd begonnen met de montage van de middenoverspanning, die aan de Baileyontagebrug werd opgehangen (afb. 20). Terwijl de middenoverspanning werd geklonken, werden de zo veel lichtere hoofdliggers (vier per overspanning) van de zijoverspanningen gemonteerd, waarna de Baileybrug werd verwijderd. Juist toen de laatste hand aan langsliggers en windverband werd gelegd, onderbrak de politionele actie het werk.

Gelukkig konden echter onze collega's van het Bataljon Genietroepen van de 7 December Divisie gelegenheid vinden het constructiewerk te voltooien en de bruggen, na het leggen van een voorlopig houten dek, voor het verkeer te openen (afb. 21).

MENINGEN VAN ANDEREN

Naar aanleiding van de foto op de voorpagina van „De Militaire Spectator” van Maart 1949 zou ik het volgende willen opmerken:

1e. Een van de belangrijkste punten van de Individuele Gevechtsopleiding van de soldaat is zijn persoonlijke maskering. M.i. wordt, zoals de foto aangeeft, „gezondigd” tegen de beginselen van maskering. De glimmende infanterie-onderscheidingen op de epauletten zullen moeten verwijderd, ofwel dof gemaakt moeten worden. Het eerstgenoemde is het beste, aangezien het dof-maken altijd zichtbaar blijft.

Vervolgens dienen onderscheidings-tekenen op de mouw, angevende tot welk onderdeel men behoort, achterwege te blijven. Zulks in verband met eventuele inlichtingen voor de vijand. Officieren van de vijandelijke inlichtingendienst kunnen hier zeer veel gegevens uit samenstellen.

Het „wegwerken” van de vorm van de helm is ook onvoldoende. Mijn indruk van de foto is: moeilijk terrein voor camouflage. Dientengevolge is het zaak geheel goed te maskeren of geen maskering toe te passen en is het zeker niet goed enige sprietjes op de helmen te plaatsen. Tevens zou het aanbeveling verdienen oude jute lappen aan te brengen direct op de helm en pas daarna het helmnet erover heen te doen. De foto laat zeer duidelijk zien, dat de helmen pas „gelakt”, dan wel geverfd waren. Het zwart maken van gezicht en handen is ook verzuimd. Hierbij moet men de lichaamsdelen niet geheel zwart maken, maar een „gevlakt” aanzien geven. Dit kan men bereiken door de vingers met de te gebruiken camouflagezalf te bedekken en enige keren over het gezicht te strijken.

Ten aanzien van het geweer in gevechtsacties: ook dit wordt zoveel mogelijk gemaskeerd, zeer zeker wanneer het glimmende onderdelen heeft, b.v. zoals op genoemde foto het magazijn van het geweer van de linkerman

2e. Het neerleggen van het geweer door de man, die de handgranaat werpt, is ook tegen de voorschriften in. Afgezien hiervan echter ware het beter geweest, wanneer deze man zijn geweer met de werkende delen, waaronder te verstaan de grendel, naar boven had neergelegd. Dit voorkomt beschadiging, vuil worden, en dus onvoldoende werking. Tevens, en dit laatste is zeker zo belangrijk, moet de man dekken en eventueel een schot uithbrengen, dan behoeven er geen onnodige en onhandige „manipulaties” met het geweer uitgethaald te worden. De foto toont aan, dat deze man, indien vereist, niet direct een schot kan afgeven. Daar het gooien van een handgranaat bewijst, dat de vijand zeer dichtbij is, was het plaatsen van de bajonet op de geweren geen overbodige luxe.

P. VAN NIEL

Res. Tweede Luitenant, ingedeeld bij de 1e Kaderschool inf.

NASCHRIFT.

Onder instemming met het vorenstaande, kan — voor wat betreft het gestelde onder 1, tweede en derde zinsnede — worden vermeld dat overwogen wordt in de daarvoor in aanmerking komende voorschriften op te nemen dat de wapen- en korpsonderscheidings-tekenen niet mogen worden gedragen bij veldtochten en manoeuvres.

REDACTIE.

DE WAARDE VAN HET VOLKSVERZET IN DE MODERNE OORLOG ¹⁾

door A. WOLTING, Kapitein der Infanterie.

Bij de bekende Neurenbergse processen verklaarde maarschalk Von Rundstedt, dat de strijd van de verzetslegers bij internationale overeenkomst verboden moest worden. Hieruit blijkt dat de „illegale” strijd van belang is geweest in Polen, de Sovjet-Unie en West-Europa, waar ook Nederland in dit opzicht zijn bijdrage leverde.

De geallieerde bevelhebbers en in het bijzonder de Canadese militaire commandanten hebben niet onder stoelen of banken gestoken, dat het verzet effectieve militaire waarde heeft gehad als hulp voor de bevrijding van Nederland. Maar na deze eerste beoordeling, gegeven terwijl de kanonnen nog warm waren, kwamen er andere. In Engeland gaf de gezaghebbende militaire commentator Captain B. H. Liddell Hart zijn afwijkende zienswijze ten beste. Hij antwoordt vrijwel met „neen” op de vraag: was het gewapende verzet de moeite waard? Hij vreest dat de moraal er al te zeer door wordt aangetast en dat het verzet de bron is voor latere revoluties. Nu wordt m.i. aan het gezag van Captain Liddell in dit geval afbreuk gedaan door enkele subjectieve factoren. Men krijgt de indruk dat hij in het begin van de oorlog een tegenstander is geweest van het gewapend verzet in de bezette landen en nu achteraf zijn standpunt met de feiten wil bewijzen. In de tweede plaats ontbreekt hem voldoende kennis van zaken. In het slot van zijn artikel zegt Captain Liddell Hart (overgenomen uit „Op den Uitkijk”, Juli 1947):

„Het is veelzeggend, dat enkele van de dapperste leden der Franse „Résistance” nu toegeven, dat het militaire effect van de Maquis geheel in de schaduw komt te staan naast de opeenstapeling van nadelen en dat zij wensten, dat de Ondergrondse zich had beperkt tot het organiseren van ongewapend verzet. Deze laatste verzetsvorm, zoals toegepast in Noorwegen, Denemarken en Nederland, blijkt meer en meer van onweerlegbare waarde, terwijl eveneens steeds duidelijker wordt, hoe de Duitsers er onmogelijk raad mee wisten. De Duitsers waren experts in gewelddaden en wisten hoe zij deze moesten aanpakken. Maar subtieler vormen van tegenstand sloegen hen met verbijstering.”

Tegenover het bovengenoemde citaat staat de mening van Generaal de Lattres de Tassigny die het verzet wél effectief acht, en wiens inzicht

¹⁾ Ofschoon schrijver niet volledig in concreto aangeeft hoe het niet-militaire verzet kan worden voorbereid en het voorts nog moeilijk is thans uit te maken in hoeverre het verzet in de verschillende landen effectieve militaire waarde heeft gehad, hebben wij gemeend dit artikel te moeten publiceren, aangezien

— hierin gedachten tot uiting worden gebracht, welke ongetwijfeld bij velen leven;
— in het artikel de waardering voor militair en niet-militair verzet en hun beperkingen op redelijke wijze zijn „uitgebalanceerd”;
— hiermede recht wordt gedaan aan de opofferingsgezindheid van vele Nederlanders.

Red.

vrijwel parallel loopt met de in dit artikel ontwikkelde gedachten. Bovendien construeert Capt. Liddell Hart een te scherp verschil tussen Noorwegen, Denemarken en Nederland enerzijds en Frankrijk anderzijds. Bij ons was er volksverzet, in de breedste zin van het woord, zowel gewapend als ongewapend, terwijl het voorgesteld wordt alsof alléén het laatste het geval was. In het land van Grotius werd er gelukkig naar gestreefd om een geestelij'e en juridische basis aan het gehele verzet te geven. Dat heeft ons behoed voor latere buitensporigheden, die Liddell Hart terecht vreest. Maar Ierland en Hongarije (ondèr Keizer Frans Jozef) zijn er het bewijs van dat die „buitensporigheden” later niet tot revolutie b e h o e v e n te leiden, terwijl de taal en langdurig gevoerde actie in deze landen een „integraal-onwettig” karakter had. Hier staan weer andere voorbeelden tegenover, die Liddell Hart in het gelijk stellen. Denk aan de revoluties in Spanje na de guerilla tegen Napoleon en de moeilijkheden in Arabië en Palestina na de campagnes van Lawrence. Minder éézijdige oriëntering op Frankrijk en een uitgebreider en diepgaander studie, mede gebaseerd op volkskarakter en geestelijke instelling, had tot een andere conclusie geleid. Dit wil nog niet zeggen dat het verzet in de verschillende landen op ideale wijze is gevoerd. Er zijn veel fouten gemaakt. De huidige situatie dwingt ons haast te maken met de vragen: hoe moet het volksverzet dan georganiseerd worden è n z a l het nog betekenis hebben voor een toekomstige oorlog?

Voor de beantwoording van de laatste vraag zullen we eerst iets moeten zeggen over:

De ontwikkeling van de moderne oorlog.

De atoombom en andere supertechnische middelen zullen een verschuiving van de tot dusver gevoerde oorlog naar infiltratie, spionage en guerillastrijd ten gevolge hebben. De Amerikaanse generaal Lemay heeft zelfs beweerd, dat met de moderne oorlogsmiddelen na 40 minuten oorlog reeds beoordeeld kan worden, wie de winnaar en wie de verliezer zal zijn. Om zo gunstig mogelijke voorwaarden te scheppen voor een geweldige „eerste klap”, zal juist in vreedestijd infiltratie in het land van de toekomstige tegenstander plaats vinden en vooral de spionage zal een grote rol spelen. De overvalsoorlog zonder ultimatum of oorlogsverklaring zal regel worden. Maar ondanks al deze veranderingen van de moderne oorlog blijft de veroveraar genoodzaakt het land te bezetten.

De kansen voor de verliezer — en dit heeft de laatste oorlog duidelijk getoond en bewezen — liggen in de middenphase van de moderne oorlog: de bezetting. Speciaal geldt dit voor kleine landen die vaak in het oorlogsgebeuren meegesleept worden. Saboteurs kunnen door de geweldige technische mogelijkheden steeds beter uitgerust worden. De sabotage-afdeling „Zaanstreek” bijv. telde niet meer dan 60 leden, maar hun activiteit was van die aard, dat de Duitsers gedwongen waren 500 man militaire politie van het front te halen ter bestrijding van deze groep partizanen. Toch bleef het verzet door medewerking van de bevolking even sterk en iedere nacht gingen spoorlijnen in de lucht of men legde mijnen en z.g. schokbommen op motorhoogte over de wegen gehangen om de vijandelijke frontaanvoer te belemmeren. En dank zij een „tip” van de afdeling inkwartiering van het gemeentehuis in Wormerveer, was de school waarin deze troepen kwamen zwaar ondermijnd,

voor ze er in lagen. Uit verantwoordelijkheid tegenover de bevolking werd deze „trap” bewaard tot een eventuele eindstrijd, die door de Duitse capitulatie niet kwam.

De strijd in Nederland kon niet op de wijze van de Franse Maquis worden gevoerd, want er zijn bij ons geen grote bossen, bergen en eenzame heuvelterreinen, zoals in Joego-Slavië, Frankrijk, België, enz. In de lage landen aan de zee was het verzet meer een strijd van burgers met vastberaden vrijheidszin en zin voor recht.

Het is duidelijk dat in de moderne oorlog met zijn totalitair karakter materiele en personele (onderduiken van werkkrachten) afbreuk gedaan moest worden aan 's vijands oorlogspotentieel. Maar voor het slagen van een verzetsactie zijn bepaalde voorwaarden nodig.

Volk en strijdkrachten.

De hiervoor genoemde resultaten waren mogelijk door een samen optrekken van verzetsbeweging en volk. Deze historische werkelijkheid laat zien hoe belangrijk het is, dat het militaire apparaat is afgestemd op het volk, dat het moet dienen. Democratisering van de strijdkrachten in de goede zin van het woord en een zekere maatschappij-aanpassing is noodzakelijk, hoewel dit de bevelsverhoudingen en de eigen aard van een strijdmacht niet mag aantasten. Het gaat om een verantwoorde sociologische harmonisering. In plaats van de lachlust moet een leger door geest, methode, efficiency, enz., de waardering van het volk opwekken. Kastegeest en eigenwaan moeten verdwijnen. Daarvoor in de plaats moet komen solidariteit met het gehele volk, indien de democratieën een leger willen vormen, dat overeenkomt met zijn aard en beantwoord aan de eisen, die de strijd stelt.

Vóór 1939 werden deze essentiële voorwaarden in veel landen verwaarloosd en toen later de proef op de som kwam in een harde werkelijkheid heeft deze verwaarlozing veel onnodige offers gekost. In veel democratische landen en vooral in de kleinere moet nog zeer veel gedaan worden om de nodige voorwaarden voor het volksverzet te verkrijgen, want hun technische middelen zullen over het algemeen niet van zo grote invloed zijn als die van de grote mogendheden. Bovendien is het in de moderne oorlog zo, dat, afgezien van de technische middelen, die landen strategisch de beste kansen hebben, welke over de grootste oppervlakte en grootste territoriale en moreel-politieke invloedssferen de beschikking hebben. Deze omstandigheid alleen al moet voor de kleinere landen een reden zijn hun kracht daar te zoeken waar hij ligt. Dat is mede in militaire voorbereiding op verzet — technisch en moreel — en daarbij hoort als belangrijke factor: het burgerlijk verzetsfront, opkomend uit het volk in de nationale nood.

In verband met het onoverzichtelijke van het „verzetsterrein” en de geringe kennis van de vele (vooral politieke) factoren, is het onmogelijk een organisatie tot in de perfectie van te voren op te zetten. Hier ligt een taak vooral voor de Generale Staf om in grote lijnen maatregelen voor te bereiden, die t.z.t. door initiatief en improvisatie aangepast kunnen worden aan de omstandigheden. Welke problemen zal het met zich meebrengen wanneer de troepen van de vijand zich „dekken” tegen atoombommen temidden van de burgers van het bezette land? Maar het staat vast dat het van groot belang is dat volk en strijdkrachten op elkaar ingespeeld zijn. Ook algemene sociale factoren

spelen daarbij een rol omdat de mensen direct achter de strijdkrachten hun overheid zien. Zonder een goede sociale orde in een land zal men geen effectief verzet mogen verwachten tegen modern politiewerk en de vele onderdrukkingmethoden. Achter veel verraad en lafheid, die in de laatste oorlog in alle landen zijn voorgekomen, lag vaak de gedachte: toen ik werkeloos was heeft mijn volk en regering mij in de steek gelaten; of de intellectuelen zeiden: door het vriendjesgedoe en ondemocratisch particularisme kreeg ik met mijn capaciteiten géén kans, wat interesseert mij de nationale zaak? Dit gedrag en dan onder die omstandigheden is natuurlijk niet te rechtvaardigen. Maar ieder die de sociale rechten en de democratie hoog schat, moet het als een schuld, als een aanklacht in de oren klinken. Wie onrecht doet, onrecht ontmoet.

Strijdkrachten en verzet.

De moeilijkheid in militair opzicht is de overgang van legaal en openlijk naar het „ondergrondse”. Dat is gebleken in vele landen, nadat de vijand de militaire overwinning had behaald. al moet er bij gezegd worden, dat nauwelijks ook maar ergens aandacht aan deze „overgang” is geschonken. Daarom was het een uitstekende gedachte van de Zwitserse generale staf door het „réduit-national” (een binnenste verdedigingsgordel in het hooggebergte) met zijn geheime voorraden, verbindingen en dergelijke een semi illegale strijd voor te bereiden.

Ook semi-militaire schietoefeningen voor en na de eerste oefentijd zijn belangrijk voor een bezettingstijd en houden de weerbaarheids-gedachte in stand.

Wanneer Nederland in 1940 overal plaatselijk goed geoefende groepen had gehad dan zouden de parachutisten bij Den Haag, Rotterdam en bij de bruggen over de grote rivieren minder resultaten bereikt hebben dan het geval is geweest. (Zo is het de trots van een Zwitsers soldaat altijd zijn geweer en een behoorlijke hoeveelheid munitie als vrij burger in eigen huis te mogen hebben.)

Behalve de technische en militaire is ook een geestelijke voorbereiding van het volk nodig. Men moet zich er van bewust zijn, dat volksverzet vreselijke consequenties met zich meebrengt aan geestelijke morele druk en aan verliezen. Reeds in de voorbijgegangene oorlog waren de verliezen bij de partisanengroepen en burgerbevolking dikwijls hoger dan bij de geregelde troepen. Nederland heeft met zijn 210.000 doden veel hogere verliezen dan b.v. Engeland of de Verenigde Staten. Rechtstreeks in het verzet vielen ongeveer 30.000 Nederlanders.

Naast de kennis van de militaire tactiek en techniek moet de partisanen-commandant politiek goed geschoold zijn en zeer bewust een eigen mening hebben om leiding te kunnen geven, maar toch weer zoveel als mogelijk rekening houden met wat er leeft in andere volkskringen dan de zijne. De oorlogen zullen steeds meer een ideologisch karakter krijgen en daarom moet de commandant daar vanaf weten. Ook een grote kennis van het eigen land, van de tegenstander en een goed inzicht in vitale punten van een bedrijf, van het verkeer enz., is belangrijk. Opgemerkt moet worden, dat de psyche van de arbeider begrepen moet worden, want juist samen met hem moet verhinderd worden, dat de oorlogsproductie voor de vijand vlot verloopt.

In vele democratische landen is de verhouding tussen officieren, soldaten en volk nog niet rijp voor zulke dingen. Het is echter buiten-

gewoon belangrijk tot meer begrip voor elkaar te komen. De eerste eis voor beiden — militairen en volk — is, met het gehele volk — te leven, te strijden en te lijden, ook in het dagelijks bestaan.

Verkeerde tegenstellingen.

In „Vrij Nederland” van 9 October 1948 schrijft dr P. Hoekstra over: „Een nieuwe vorm van Nationale verdediging”:

„Nederland heeft, naast een eerbiedwaardige pacifistische traditie vreselijke ervaringen vanwege de ontoereikendheid van zijn militaire apparaat en een meedogenloze bezetting. Daarom is het wonderlijke, dat met zo weinig klem en verantwoordelijkheidsbesef de vraag wordt gesteld, welke waarde het gebruik van oorlogsgeweld feitelijk nog heeft.

En nog verwonderlijker is het, dat vijf lange moeilijke jaren van stug, burgerlijk, niet-militair verzet blijikbaar nergens, bij de overheid en het volk niet, de vraag heeft opgeworpen of wij ons niet beter op een burgerlijke dan op een militaire verdediging kunnen toeleggen.”

Deze tegenstelling te maken is verkeerd. Men moet het burgerlijk verzet meer zien als een eventuele aanvulling van het werk van de strijdkrachten. De geschiedenis leert en het ligt ook voor de hand dat bij een oorlog de beide tegenstanders vaak ongeveer tegen elkaar opwegen, gemeten naar hun potentieel over de hele oorlog. Daardoor duren de oorlogen vaak lang en wordt het soms een kwestie van uithoudingsvermogen. Terloops zij opgemerkt dat in deze situatie de waarde van volksverzet wel heel duidelijk uitkomt, maar niettemin is het van belang de „aanlooptijd” die daarvoor nodig is zo kort mogelijk te maken. Maar tevens blijkt uit het vorenstaande evenwicht dat de militaire macht van een kleine natie juist „de doorslag” kan geven naar vrede of overwinning. Naar vrede doordat de tegenstander het gezamenlijke potentieel tegenover hem te groot vindt en afziet van oorlog. Naar overwinning kan evenzo de doorslag worden gegeven als het tot oorlog is gekomen.

Opmerkelijk is in dit verband wat vooraanstaande strategen hebben gezegd over de waarde van de 4½ dag strijd in Mei 1940 in Nederland voor de slag om Engeland.

Afgezien van de principiële plicht tot militair-nationale verdediging van leven, vrijheid en goed van de burgers door een goede overheid achten wij mede om bovenstaande redenen de tegenstelling van dr Hoekstra onjuist. Hij komt o.i. echter tot die tegenstelling door een pacifistische inslag. Daardoor zoekt dr Hoekstra de oplossing in de richting van een „a-militaire volksverdediging”. De waarde van het burgerlijke lijdelijke verzet uit geestelijke motieven schatten wij hoog, maar het werk van verschillende sabotage- en overvalgroepen bewijst dat ook hier van te voren niet éézijdig doctrinair gekozen moet worden. Bovendien doet de aard en aanleg van de mensen de één meer geschikt maken voor het passieve en de andere meer voor het actieve verzet, maar laten ze in harmonie samen werken. Overigens maakt dr Hoekstra waardevolle opmerkingen over de:

Verzetsperiode 1940—1945.

„Voor 1940 is het, bij mijn weten, alleen de vredesbeweging der jongeren geweest, die opkwam voor de voorbereiding en organi-

satie van een „a-militaire volksverdediging”. Geen wonder, want ondanks hun pacifistische overtuiging begrepen zij zeer wel ten aanzien van het vaderland en de vrijheid een plicht te hebben. Deze roep is echter in Nederland niet verstaan. Toen in 1940 de militaire verdediging binnen vijf dagen had gefaald en de lange jaren der bezetting begonnen, bleek er, ondanks alle heldenmoed en koppigheid veel te ontbreken aan de burgerlijke weerbaarheid.

In 1940 was het begrip burgerlijk verzet onbekend, van voorbereide organisatie was geen sprake, constateren de schrijvers van het boekje „Een Analyse van het Verzet”. Ook drs L. de Jong oordeelt in zijn boek „Je Maintiendrai”: „Nederland had moeite zich te ontworstelen aan de legale vorm van de geordende staat. Het ambtelijk apparaat was niet ingesteld op tegenwerking en de bevolking ontbrak alle scholing”. Deze weifelende houding en ongeschooldheid heeft in het begin veel wat slachtoffers gemaakt en de grondslag gelegd voor veel latere wandaden van de bezetter (de afwezigheid van verzet bij de eerste Jodenregistratie b.v.).

Deze onzekerheid was mede het gevolg van de gedragslijn, die de regering aan ambtenaren en bevolking, voor en na 1940 had aanbevolen.

Vooraf in de eerste tijd hield het advies uit Londen dikwijls in een „mengeling van verzet en medewerking”, aldus L. de Jong, welke door het scherper luisterende Nederland moeilijk kon worden gewaardeerd en begrepen. Hoe meer echter de bezetter de regels van het oorlogsrecht verkrachtte en alle levenswaarden van de West-Europese mens schond, des te feller reageerde het geweten en ontwikkelde zich de ondergrondse activiteit. De bezettingsperiode van Nederland heeft bewezen, dat een volk zich na de militaire ineenstorting niet weerloos behoeft over te geven aan de terreur van de bezetter. Het geestelijk en maatschappelijke verzet heeft de eerste en belangrijkste rol vervuld. Het geweldselement is in Nederland zeer beperkt gebleven, hoewel het onder het publiek thans kennelijk nog de meeste sensatie verwekt. Van enige militaire organisatie was pas in de allerlaatste fase sprake en deze is allerminst de meest roemvolle geweest”.

Naar onze mening ziet de schrijver over het hoofd dat het passieve verzet het actieve verzet nodig heeft. Denk b.v. aan de overvallen om bevolkingsregisters te vernietigen of weg te halen om het niet voor de vijand-werken mogelijk te maken. Daarom zullen velen ook meer waardering hebben voor het actieve verzet dan dr Hoekstra. Niettemin zullen we de fouten, die het hebben aangekleefd in de toekomst moeten zien te vermijden. Er is soms onnodig werk gedaan door een soort Jehu's ijver, door gebrek aan discipline en onbekendheid met de taak in het oorlogsgeheel. Dit laatste kwam vooral door onvoldoende leiding en medewerking van en verbinding met de geregelde strijdmacht.

Naast technisch zijn ook volkenrechtelijke problemen verbonden aan de verzetsstrijd, tevens nationaal-juridische.

Met welk recht treedt een verzetsleiding op tegen fabrikanten en arbeiders, om maar iets te noemen. Hoe dit verzet voor te bereiden?

Volkenrechtelijk ziet men het in 't algemeen zo dat eerst tot verzet gekomen mag worden wanneer de bezetter het oorlogsrecht met voeten treedt. Wie maakt dit uit? De wettige uitgeweken nationale regering is hiervoor de aangewezen figuur, maar als die nu eens niet kan uitwijken of zich verborgen houdt? We mogen niet verwachten dat een volgende oorlog een copie zal zijn van de laatste.

Hoe zal bijvoorbeeld de houding van de kerken zijn? Daarom kan men van te voren geen „geraamte” opzetten. Verzet moet organisch groeien in het volksleven, gestimuleerd door geestelijke krachten. Rangenvallen dan soms in het niet, iemand kan een goed generaal zijn in een regulier leger, maar niet geschikt zijn voor verzetswerk. Hoewel het in algemeen aan te bevelen zal zijn dat hij kwaliteiten heeft voor beide. Dit werd o.a. gevraagd van de K.N.I.L. officieren, die een guerilla-opdracht kregen. De Binnenlandse Strijdkrachten waren gezien het vorenstaande als „functie-organisatie” goed van opzet.

Bezinning.

Het gaat er bij de voorgaande beschouwingen niet om een versnelde ontwikkeling naar een nog „totalere” oorlog, maar hierom, dat de mensen zich er op moeten bezinnen, wat de democratieën in deze verscheurde wereld, die nog vol met totalitaire gedachten is, te verwachten hebben als zij doen, alsof er niets aan de hand is.

Reeds in de laatste oorlog moest veel gedaan worden, wat nauwelijks voor mogelijk gehouden was. Te veel offers, ellende en moeite heeft dit alles gekost, eenvoudig omdat geen goede of helemaal geen voorbereidingen waren getroffen. Laten we op onze hoede zijn. Dat zal de moeite waard blijken! Daarom moet nu reeds nagegaan worden wat de aard en methoden zijn van een toekomstige mogelijke bezetter. Zijn politieke en sociale manoeuvres moeten nu reeds doorkruist worden door de mensen in dit opzicht duidelijk iets beters te geven. Gegevens over zijn leger- en politieorganisatie moeten te rechter tijd bekend zijn.

Een herinnerings-ressentiment zal door iedere bezetter worden uitgebuit, terecht of ten onrechte. Dit geldt niet alléén voor het sociaal-economische terrein, maar eveneens op militair gebied.

Het gedrag en de moed van de strijdkrachten in de reguliere strijd kan een grote stimulans zijn voor heel het volk. Ook in dit opzicht hebben strijdkrachten en verzet met elkaar te maken.

Dit alles moet voor ons aanleiding zijn om met des te meer ernst en toewijding te werken aan de opbouw van de strijdkrachten, die in elk opzicht berekend moeten zijn voor iedere situatie en bereid dienen te zijn tot hun taak. De waarde van het volksverzet in de moderne oorlog ligt voor de hand. Men zou depots kunnen vormen, gelijk in Zwitserland, om een romporganisatie op te bouwen en er enige leiding aan te kunnen geven. Bovendien moet de waarde van het verzet voor de inlichtingendiensten niet onderschat worden. Men was het er algemeen over eens dat het contact tussen die beide niet te innig moest zijn, maar dat men elkaar goede diensten kon bewijzen.

Over het „hoe” valt nog niet veel te zeggen. Dat is van zeer veel factoren afhankelijk. Maar onze persoonlijke instelling er tegenover is van groot belang.

Laat in dit opzicht ieder aan de slag gaan, staande te midden van heel het volk.

DE GEVECHTS- INLICHTINGENDIENST (G.I.D.)

door P. J. KOENE, *Eerste Luitenant Cursusleider Cursus Militaire Inlichtingendienst (C.M.I.D.) bij de Infanterieschool.*

Inleiding.

Het grote belang van een goed georganiseerde en goed functionerende militaire inlichtingendienst wordt helaas nog door zeer velen in ons Leger onderschat. Waarschijnlijk vindt dit zijn oorzaak in het weinig of althans onvoldoende bekend zijn met de taak, de werkwijze en de gewenste en bereikbare resultaten van deze dienst. Hier komt nog bij, dat bij de Nederlandse troepen in Indonesië veelal indrukken omtrent de M.I.D. worden verkregen, welke belangrijk afwijken van hetgeen als normaal moet worden aangemerkt. Dit laatste wordt veroorzaakt door de belangrijk afwijkende werkmethoden, welke door de speciale omstandigheden aldaar als noodzakelijk worden opgelegd.

Hoe echter de onjuiste, onvoldoende of afwijkende begrippen omtrent de M.I.D. ook mogen ontstaan, een feit is en blijft, dat deze dienst voor nu en voor de toekomst — hoe tactiek, bewapening en gebruik van wapens ook aan verandering onderhevig mogen zijn — van het aller-grootste belang is en zal zijn.

Vóór de 2e Wereldoorlog had Nederland wel zijn strategische inlichtingendienst (Generale Staf) welke zich bezig hield met het verkrijgen van inlichtingen omtrent het oorlogs-potentieel van diverse (eventueel toekomstige) vijandelijke landen. Bij de tactische onderdelen was de noodzakelijkheid van een inlichtingendienst nog slechts op zeer bescheiden wijze tot uiting gekomen. In deze „laatste” oorlog heeft de „Intelligence” (het internationaal veel gebruikte woord voor Inlichtingendienst) bij alle betrokken legers zich onder de drang der omstandigheden in grote mate uitgebreid en is deze dienst uitgegroeid tot een belangrijk en onmisbaar deel van de staven der verschillende grote eenheden.

De Commandant van een onderdeel is geen „alweter”. Hij is de man, die door ervaring en kennis geacht moet worden in staat te zijn de „policy”, de algemene lijn voor zijn troep aan te geven. Voor de op velerlei (speciaal technisch) gebied benodigde gegevens, voor adviezen omtrent de meest uiteenlopende zaken en om zijn plannen later in orders en bevelen vorm te geven, heeft hij een Staf van assistenten en adviseurs nodig en daaronder neemt het personeel van de M.I.D. een belangrijke plaats in.

Wil men een vijand op snelle, afdoende wijze en met zo min mogelijk verliezen onzerzijds, verslaan dan zal men op de hoogte dienen te zijn van samenstelling, capaciteiten, mogelijkheden, plannen, enz. van deze vijand. Men zal onverwachte aanvallen moeten kunnen voorkomen, in staat moeten zijn de vijand op zijn zwakke plaatsen aan te grijpen, zijn oogmerken moeten doorzien en verder alles van hem moeten weten wat

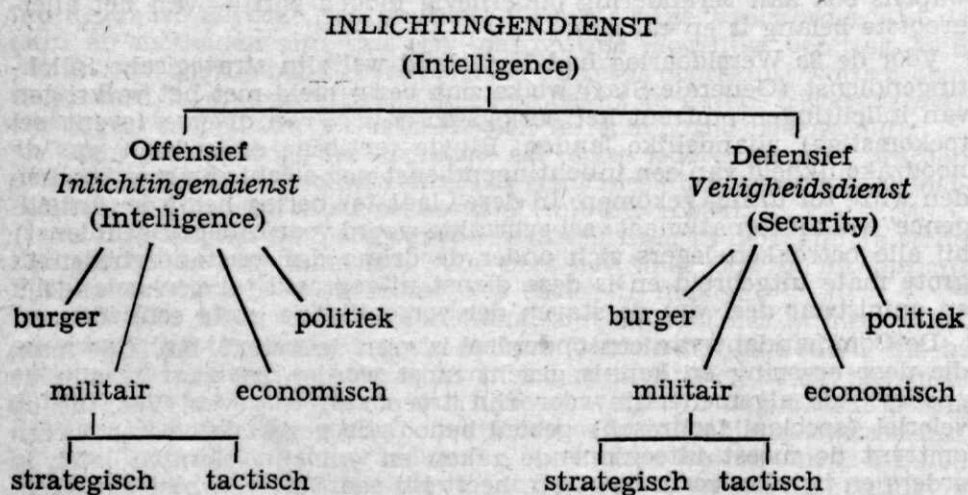
voor het opstellen van onze plannen en de uitvoering daarvan noodzakelijk is.

Wat is de taak van de militaire inlichtingendienst?

Het verzamelen van al deze gegevens, het evalueren daarvan, het combineren en het trekken van conclusies daaruit, is het werk van de M.I.D. Op deze wijze zal de M.I.D. in staat zijn de Commandant van het eigen onderdeel de nodige gegevens en inlichtingen omtrent de vijand te verschaffen en hem zodoende te assisteren bij zijn taak: het snel en afdoend verslaan van de vijand met zo min mogelijk verliezen onzerzijds. Vanzelfsprekend worden verzamelde inlichtingen onderling uitgewisseld en doorgegeven, doch hierover later. De tweede taak van de Militaire Inlichtingendienst is de defensieve taak n.l. het tegengaan van de vijandelijke activiteit op het gebied der M.I.D. Deze taak wordt kortweg aangeduid als Veiligheidsdienst. In een volgend artikel hoop ik hierop uitvoerig terug te komen. Achtereenvolgens zullen nu de volgende vraagpunten worden behandeld:

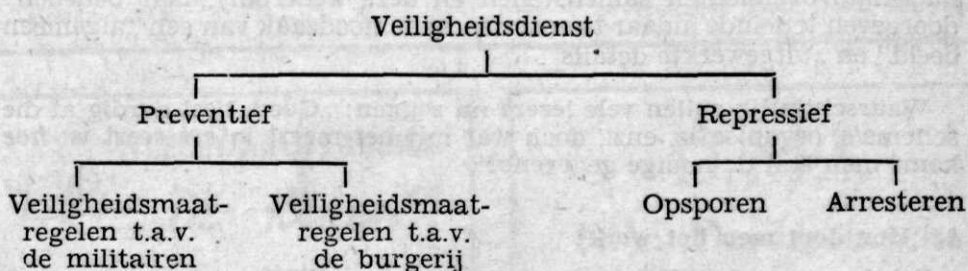
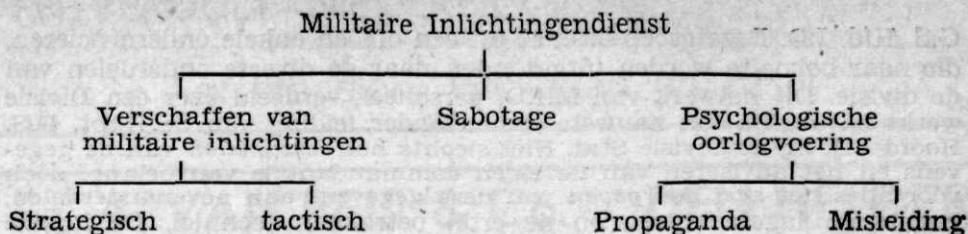
1. Wat omvat de militaire inlichtingendienst?

Om dit duidelijk te maken dienen we eerst enige begripsbepalingen vast te stellen en vervolgens zal onderstaand schema veel verduidelijken.

Spreekt men over tactische militaire inlichtingendienst dan wordt dit genoemd *Gevechts inlichtingendienst* (battle of combat intelligence), spreekt men over tactische militaire veiligheidsdienst dan wordt dit genoemd: *Veldveiligheidsdienst* (Fieldsecurity).

Wij zullen hier alleen behandelen de militaire en wel de tactische zijde van het geheel en deze verder uitwerken.

Het verschaffen van militaire inlichtingen en de preventieve maatregelen van de veiligheidsdienst zijn de voornaamste taken.

De veldveiligheidsdienst zal bij het uitvoeren van haar repressieve taak dikwijls gegevens verkrijgen van belang voor de inlichtingendienst. Hieruit volgt reeds dat een zeer nauwe samenwerking tussen deze twee diensten geboden is.

2. Waar is de plaats van de gevechts-inlichtingendienst?

Het systeem van werkverdeling is op alle staven identiek, alleen zal men in grotere staven vanzelfsprekend meer personeel vinden dan in die van kleinere onderdelen.

De Inlichtingendienst behoort tot de afd. Generale Staf terwijl de Veiligheidsdienst regelrecht ressorteert onder de commandant (aangezien de veiligheid een regelrechte verantwoordelijkheid van de commandant is). Het hoofd van inlichtingendienst houdt echter „technisch” toezicht op deze Veiligheidsgroep.

3. Wie doen het werk?

De vorengenoemde werkzaamheden worden uitgevoerd door het personeel van de Militaire Inlichtingendienst. Dit personeel bestaat zowel uit officieren en onderofficieren als korporaals en soldaten en werkt in groepen bij de staven van Divisie, Brigade, Bataljon en verk. Regt. Bij de Art. regimenten en het Pioniers bataljon heeft men slechts een Inl. off. doch geen toegev. pers. Hogere staven zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Tevens dient er hier op gewezen te worden dat speciale omstandigheden — zoals momenteel b.v. in Indonesië — een tijdelijke wijziging in de normale indeling ten gevolge kunnen hebben.

Het personeel van de Veiligheidsdienst bestaat uit een zgn. Veldveiligheidsgroep, ingedeeld bij de Div. Staf onder toezicht van de Kapt.

G.S. Hfd. I.D. Deze groep bestaat uit een off. en enkele onderofficieren, die naar behoefte worden uitgezonden naar de diverse onderdelen van de divisie. Dit netwerk van M.I.D. personeel, verdeeld over een Divisie werkt natuurlijk ten nauwste samen onder leiding van de Kapt. G.S. Hoofd I.D. bij de Divisie Staf. Niet slechts het *verzamelen* van de gegevens en het adviseren van de eigen commandant is van belang, doch vóór alles het *snel doorgeven* van deze gegevens aan nevenonderdelen, hogere en lagere staven en de erbij betrokken technici. De hogere staven zullen uit het van diverse onderdelen ontvangen inlichtingenmateriaal overzichten samenstellen en deze wederom „naar beneden” doorgeven teneinde aldaar te voorzien in de noodzaak van een „algemeen beeld” en „uitgewerkte details”.

Waarschijnlijk zullen vele lezers nu zeggen: „Goed, heel aardig al die schema's, organisatie, enz., doch wat mij het meest interesseert is: *hoe* komt men aan de nodige gegevens?”

4. Hoe doet men het werk?

Bij de vraag „hoe komt men aan de gegevens” dienen we eerst vast te stellen, welke gegevens noodzakelijk zijn.

Dat zijn: *van de vijand* om maar enige van de belangrijke te noemen:

1. Opstellingsplaatsen;
2. Organisatie;
3. Samenstelling;
4. Sterkte;
5. Uitrusting;
6. Capaciteit manschappen en materiaal.
7. Activiteiten;
8. Bewegingen vnl. betr. reserves;
9. Voornemens.

van het gebied waar de vijand zich bevindt:

1. Topografische gegevens;
2. Verbindingsmogelijkheden;
3. Klimatologische en meteorologische gegevens e.d.

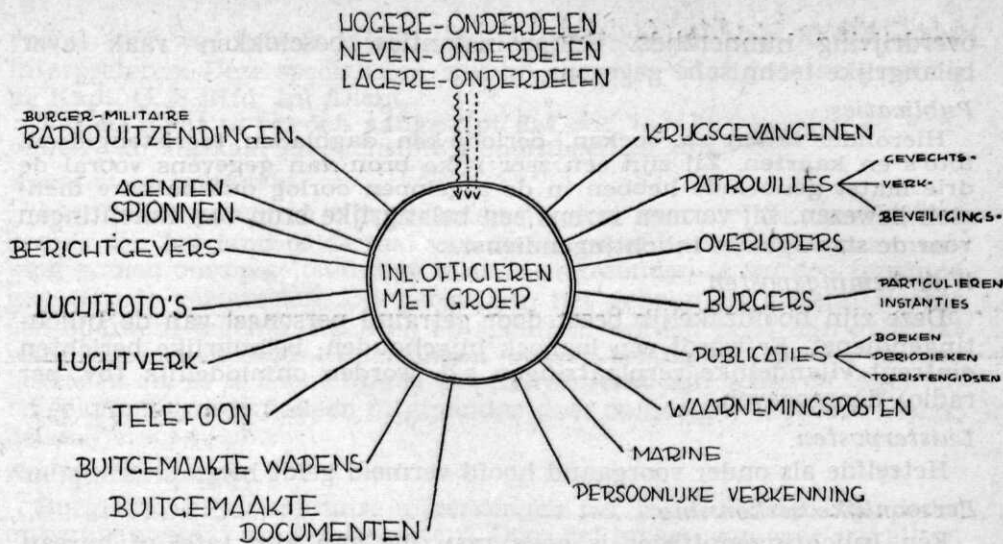
Teneinde deze gegevens in enigszins volledige vorm in handen te krijgen zal contact met de vijand noodzakelijk zijn en men zal dus begrijpen dat onderdelen aan het front de meeste gegevens zullen verzamelen. De andere wapens benevens luchtmacht en marine zorgen voor aanvulling van deze gegevens voor zover dit in hun vermogen ligt.

De belangrijke bronnen waaruit gegevens kunnen worden geput zijn samengevat in het op de volgende blz. afgedrukt schema.

In 't kort zullen we even bovenstaande bronnen bespreken, volledigheid is in dit korte bestek uiteraard onmogelijk.

Hogere, neven- en lagere onderdelen.

Hogere onderdelen voorzien de inlichtingendienst van de lagere staven van strategische gegevens voor zover noodzakelijk, overzichten van de toestand, eventueel uitgewerkte details b.v. in de vorm van publicaties over organisatie, vijandelijke wapens, rangen en graden, etc.

Lagere onderdelen zenden onmiddellijk alle gegevens door welke van belang zijn voor de Inlichtingendienst. Nevenonderdelen wisselen gegevens uit opdat een ieder langs het gehele front volkomen op de hoogte blijft.

Krijgsgevangenen.

Deze worden, normaal gesproken door specialistisch personeel, van het Legerkorps gedetacheerd bij de Divisie, verhoord in de verzamelplaatsen. Alle ontvangen gegevens van belang voor de strijd worden door tussenkomst van de Inl. officieren gedistribueerd. Zelf mag het personeel van de I.D. geen krijgsgevangenen verhoren aangezien kans bestaat dat men door ontactisch dan wel ondeskundig optreden meer gegevens „weg geeft” dan „ontvangt”.

Patrouilles.

Hier werkt de troep mede ten eigen bate. Hoe beter de diverse patrouilles ogen en oren openzetten bij hun tochten hoe meer gegevens t.a.v. de vijand en terrein men verzamelt. Hoe meer gegevens ter beschikking van de I.D., hoe beter de volgende patrouilles en de troep in 't algemeen kunnen worden ingelicht. De Brig. I.O. coördineert namens de Brig. C. de patrouillegang in het Brig. vak. Ook zal men aan de hand van het inlichtingenplan diverse speciale patrouilles ten behoeve van de G.I.D. laten lopen.

Overlopers.

Gegevens van overlopers dient men te beschouwen als die, ontvangen van krijgsgevangenen, een nauwkeurige evaluatie is noodzakelijk.

Burgers.

Kunnen zeer belangrijke gegevens verschaffen, doch rekening dient gehouden te worden met ondeskundigheid t.o.v. militaire zaken en met

overdrijving hunnerzijds. Burger-instanties beschikken vaak over belangrijke technische gegevens.

Publicaties.

Hieronder vallen o.a. boeken, periodieken, dagbladen, toeristengidsen, foto's en kaarten. Zij zijn een zeer rijke bron van gegevens vooral de drie laatst genoemde hebben in de afgelopen oorlog onschatbare diensten bewezen. Zij vormen tevens een belangrijke bron van inlichtingen voor de strategische inlichtingendienst.

Waarnemingsposten.

Deze zijn hoofdzakelijk bezet door getraind personeel van de Inlichtingendienst. Er wordt een logboek bijgehouden, belangrijke berichten omtrent vijandelijke verplaatsingen e.d. worden onmiddellijk (bv. per radio) doorgegeven.

Luisterposten.

Hetzelfde als onder voorgaand hoofd vermeld geldt hier.

Persoonlijke verkenning.

Een Inlichtingenofficier is geen man die aan zijn tafel of bureau gekluisterd is op het Stafkwartier. Integendeel, hij zal voortdurend in beweging zijn. Hij maakt zo mogelijk alle verkenningstochten van zijn commandant mede, zoekt voortdurend contact met andere onderdelen en collega's en gaat zonodig persoonlijk op verkenning als hem op andere wijze onvoldoende gegevens bereiken.

Buitgemaakte documenten.

Zelfs de kleinste snippers papier kunnen in combinatie met reeds verkregen gegevens belangrijke inlichtingen verstrekken. Onleesbare stukken worden zo snel mogelijk doorgezonden naar de tolken en vertalers, die bij het Divisie Stafkwartier zijn gedetacheerd.

Burgerinstanties.

Politie, brandweer, waterstaat, spoorwegen en vele andere takken van dienst van een zojuist bevrijd of bezet gebied hebben de beschikking over vele belangrijke gegevens. Een goed Inl. Off. weet ze te krijgen.

Marine.

Vooraf t.a.v. kusten, stranden, havens en waterwegen, zal de marine belangrijke gegevens kunnen verstrekken.

Buitgemaakte wapens.

Geven een zeer goed beeld van 's vijands bewapening, samenstelling, zelfs van zijn tactiek. Technische gegevens dienen vanzelfsprekend zo snel mogelijk naar belanghebbende instanties doorgezonden te worden.

Telefoon.

De telefoon (en de telefoongidsen) hebben zich gedurende de afgelopen oorlog goede bronnen van inlichtingen vertoond. Lang niet altijd is de telefoonverbinding door de vijandelijkheden verbroken!!!

Luchtfoto's.

Elk vliegtuig dat over vijandelijk gebied vliegt heeft een overzicht van de vijand. Worden deze overzichten vastgelegd op foto's (stereoscopische paren) dan zijn specialisten in staat hieruit duizenden gegevens —

vooral voor wat betreft vijandelijke opstellingen en bewegingen — te interpreteren. Deze specialisten zijn bij elke Div. Staf gedetacheerd bij de Kapt. G. S. Hfd. Inl. Dient.

Tevens dient te worden aangestipt dat ook voor het herzien en aanvullen van stafkaarten luchtfoto's onontbeerlijk zijn.

Agenten en spionnen.

Agenten en spionnen zijn personen die door speciale bekwaamheden, kennis van het land of de taal van de vijand of anderszins in aanmerking komen om op zelfstandige missies uitgezonden te worden teneinde gegevens te verzamelen. Dit gebeurt in het geheim en meestal slechts één opdracht tegelijk. Agenten en spionnen worden eerst dan gebruikt wanneer de benodigde inlichtingen uiterst belangrijk zijn en andere middelen om ze te bemachtigen zonder resultaat zijn gebleven. Agenten en spionnen worden alleen uitgezonden door de hoogste tactische onderdelen.

Radiouitzendingen.

Burger zowel als militaire uitzendingen per radio kunnen met ieder ontvangapparaat worden beluisterd. Door het breken van code's of alleen al door het nagaan van de frequentie in het berichtenverkeer kan men vele gegevens aan de vijand ontfutselen. Er zijn speciale onderdelen bij de verbindingdienst die zich op dit gebied bewegen.

Bovenstaand enige bronnen van gegevens voor de Inlichtingendienst. Men zal begrijpen dat de lijst onvolledig is en de beschrijving zeer beknot door plaatstruimte.

Belangrijk is verder in dit verband het volgende.

Gegevens zijn pas *inlichtingen* wanneer ze geëvalueerd (naar waarde geschat), onderling vergeleken, gecontroleerd en in overzichten samengevat zijn. Nooit mag men op één enkel gegeven afgaan of hieruit conclusies trekken. Al deze gegevens worden door het personeel van de Inlichtingendienst verwerkt op kaarten, slagorde staten (order of battle staten), sterkte- en locatie tabellen en in rapporten en overwegingen. Is dit alles geschied, dan kan de commandant een duidelijk overzicht geboden worden van de situatie en — van de te verwachten activiteit van de vijand.

5. Wat is het uiteindelijke resultaat?

Het uiteindelijke resultaat is, dat de commandant van ieder tactisch onderdeel slechts behoeft binnen te stappen in de „Intelligence room”, de kamer van de Inlichtingenofficier, teneinde een zo volledig mogelijk overzicht van de vijand te zijner beschikking te vinden.

Op een met „talc” (soort glaspapier) overtrokken „gevechtskaart” zijn alle vijandelijke opstellingen, vernielingen, art. beschietingen, verplaatsingen reserve's, enz. enz., aangetekend. Om deze kaart hebben zich in de afgelopen oorlog vele malen de belangrijkste beslissingen afgespeeld. Daarnaast staat tot zijn beschikking de vijandelijke slagorde staat waarin totale organisatie identificaties enz. van de vijand. Terwijl de locatie en sterkte staten hierop aanvulling geven. De Inl. Off. en zijn groep dragen zorg dat deze gegevens „up to date” zijn en zullen door het voortdurend werken met deze gegevens in staat zijn met zeer veel

zekerheid op handen zijnde vijandelijke bewegingen en acties te voorzien.

Alvorens over te gaan tot het maken van tactische plannen, een B.T.T. (Beoordeling Tactische Toestand) of overweging, zal iedere commandant een „overweging van vijandelijke voornemens” aan zijn inl. personeel verzoeken. Hierin zal hij alle factoren welke van invloed kunnen zijn op zijn plannen, de relatieve sterkte, de mogelijkheden, terreinbeschrijvingen, aantreffen. Hieruit kan hij zijn conclusies trekken, daarna zijn plannen opstellen en deze in bevelen doen omzetten.

De inlichtingenparagraaf van het bevel wordt door de inlichtingendient gemaakt.

Op deze wijze werkt het inlichtingendienstpersoneel van de staven mede *ten bate van de troep*.

Uit de BUITENLANDSE VAKPERS

INFANTERIETACTIEK

Generaal Majoor C. H. Boucher van het Engelse Leger geeft een uitvoerige beschouwing over dit onderwerp. Eerst bespreekt hij de definities voor strategie, hogere tactiek, gewone tactiek en lagere tactiek. Onder lagere tactiek wordt verstaan de technische vechtwijze van iedere kleine eenheid. De gewone tactiek, dat is de tactiek, die wordt toegepast door legercommandanten en veelal zelfs door compagniescommandanten, zal slechts succes kunnen opleveren, indien de lagere tactiek van ieder wapen grondig wordt begrepen en iedere commandant moet van die lagere tactiek op de hoogte zijn.

In de eerste plaats moet een tactisch vraagstuk op de juiste manier worden aangepakt en dit gebeurt veelal verkeerd. Men moet uitgaan van een oorspronkelijke gedachte, maar de luie of domme mens houdt er niet van iets zelf te bedenken; hij geeft de voorkeur aan voorschriften, trefwoorden en battle-drills, waarvan de herhaling minder inspanning kost, maar waardoor de soepelheid, het eerst nodige der tactiek, verloren gaat.

Het oplossen van tactische vraagstukken met het voorschrift in de hand is werkelijk fataal en nog maar al te zeer gebruikelijk. De oorlogvoering wordt meer en meer mobiel en om daarmee gelijke tred te houden moet onze tactiek alle voorschriften en drills vergeten en met vlotte geest worden uitgevoerd. Geen twee oorlogsomstandighe-

den zijn gelijk en de gevechtsleider moet dus ieder tactisch geval onbevangen tegemoet treden.

Om een tactisch vraagstuk aan te snijden, gaat men het eerst kritisch beschouwen. Wat wil ik bereiken? Wat is mijn gevechtsdoel? Hoe moet dit gebeuren? Met welke factoren moet men rekening houden? In hoofdzaak zijn dit de vijand, het terrein, het weer, eigen krachten en hulp van buiten. Daarna wordt bepaald hoe men zijn doel wil bereiken en hierop wordt het plan gebaseerd.

De moderne oorlog is een nationale krachtinspanning, waarbij iedereen betrokken is. Wil men de beste resultaten verkrijgen, dan moet men de tactiek baseren op nationale karaktereigenschappen. Reeds in de oorlogen van Alexander de Grote maakte men op de juiste manier gebruik van de volkskenmerken, door de tactische leerstellingen daarmee in overeenstemming te brengen. Die kenmerken veranderen weinig in de loop der eeuwen. Daarom is een studie van de Britse eigenschappen, die naar voren zijn gekomen in vroegere oorlogen van de hoogste waarde. De grootste veldheren uit de geschiedenis hebben hun tactiek op die eigenschappen gebaseerd.

Welke zijn de Britse volkskenmerken? Naar mijn mening: een groot gebrek aan verbeeldingskracht met daaruit voortkomend een absoluut geloof in een uiteindelijke overwinning, weigering om zelfs de mogelijkheid van een nederlaag te overwegen en daarbij komt nog

de traditie van ons succes en het vertrouwen in de leiders, dat hier het gevolg van is. Verder vastberadenheid, zelfs halsstarrigheid, waaruit een taaiheid en een mogelijkheid voortkomt om iedere tegenstander te vernietigen. Hij heeft een aangeboren rechtvaardigheidsgevoel, een gevoel voor „fair play”, een liefde voor de sport en dikwijls een gevoel voor humor. Beide eerstgenoemde karaktereigenschappen zijn van grote waarde voor de militaire tactiek. In twee tijdvakken van de geschiedenis heeft deze infanterie een zeer overwegende rol op het slagveld gespeeld en wel gedurende de Franse oorlogen van Edward III (1327—1377) en zijn opvolgers en gedurende de veldtochten van Wellington tegen Napoleon in Spanje. Beide grote leiders stonden tegenover een overmachtige vijand. Zij kozen met grote zorg hun terrein uit, met hindernissen op korte afstand. De vastberadenheid hunner soldaten maakte het mogelijk hun vuur niet eerder af te geven, dan wanneer de grootste uitwerking daarvan was te verwachten, hun sportieve geest maakte hen buitengewoon bekwaam in het hanteren der wapenen. Zij baseerden hun overwinning op een verrassend optreden, t.w. een „snelvuur” op zeer korte afstand, gevolgd door een zeer snelle infanterieaanval.

De grote slag van Montgomery bij El Alamein steunde op hetzelfde denkbeeld. Ook in de Tweede Wereldoorlog bleken de goede eigenschappen nog steeds aanwezig te zijn.

De taak van de infanterie in het gevecht is het benaderen van de vijand en deze daarna vernietigen. Haar normale taak is de aanval. Bij de verdediging moet de stelling met zorg worden gekozen. Ieder infanterieplan moet op drie grondslagen berusten: offensieve handelingen, verrassing en beweeglijkheid. Een plan, dat slechts berust op een bescherming van beton en staal is van generlei waarde (Magainotlinie). Het voortbrengen van vuurkracht is niet de eigenlijke taak der infanterie, ofschoon die vuurkracht beslist nodig is om dat wapen tot zijn recht te laten komen. Die vuurkracht is het werk van het tankregiment en van de mitrailleurbataljons. De ondersteuningscompagnieën dienen niet om het terrein vast te houden, neen, zij moeten helpen om met de vijand in gevechtsaanraking te komen.

Voor het vaststellen van de organisatie en bewapening moet men eerst uitmaken wat de infanterie in de strijd moet doen, dan moeten de beste wa-

pens voor dat doel ontworpen worden en tenslotte moet men de organisatie vaststellen, noodzakelijk voor het gebruik van die wapens. Tegen deze volgorde is veel gezondigd. Men maakte de tactiek dikwijls afhankelijk van een aangeboden modern wapen, meestal uit economische overweging. Als voorbeeld noemt schr. het geweer, waarmee de Eng. soldaat gedurende de laatste vijftig jaar bewapend is en dat in de Zuid Afrikaanse oorlog reeds ongeschikt bleek en later geheel minderwaardig tegenover mitrailleurs en pantsertroepen. Men zegt wel, dat de soldaat het automatisch geweer niet kan worden toevertrouwd, omdat hij zijn munitie te snel zou verschieten, maar dit acht schr. een defaitistische reactionaire propaganda. De infanterietactiek berust op offensieve actie, verrassing en beweeglijkheid en om aan die tactiek te kunnen voldoen moet ze in staat zijn binnen 200 meter een snelvuur te kunnen afgeven en moet ze zeer licht zijn uitgerust. De infanterist moet dus een licht snelvuurwapen hebben ¹⁾ (korte stoten) een paar handgranaten en een wapen voor het handgemeen. Pioniergereedschappen, mijnen, piats, e.d. moeten met gepantserde carriers worden aangevoerd. Lichte machinegeweren zijn bij de aanvalsgroepen overbodig, zij moeten bij de pelotonscommandant blijven, tezamen met de lichte mortieren en wel één per aanvalsgroep. De aanvallende troepen mogen geen vuur afgeven, dan nadat zij de vijand zeer nabij zijn genaderd.

Ook bij onderdelen groter dan het peloton moet eenvoud en soepelheid in sterke mate aanwezig zijn. Het hec-

¹⁾ Het ideale wapen voor de infanterie is een wapen van eerste klasse kwaliteit, dat de functie kan vervullen van het geweer en van het automatische karabijn. Dit is te verwezenlijken met een automatisch geweer, dat handig in het gebruik is door zijn lichte gewicht van hoogstens 8 pounds, liefst nog minder, in staat om een automatisch vuur af te geven tot 50 meter, een zuiver enkel schot tot 300 meter en een dracht van 500 meter. Voor het moreel moet de bajonet behouden blijven. Indien het automatische geweer inderdaad van de beste kwaliteit zal zijn, zeer sterk en handig te gebruiken, dan zal het een kostbaar wapen worden. Het wordt te duur om andere dan fronttroepen daarmee te bewapenen. Andere troepen zouden dan met de automatische karabijn bewapend kunnen worden.

daagse bataljon mist beide. Men heeft daar veel te veel wapens bij, te veel verschillende functies en men kan daar niet snel een zelfverzorgend onderdeel ter beschikking stellen van een te vormen gevechtsgroep, zoals de Duitsers veelvuldig deden. Schr. acht het infanteriebataljon te sterk en twijfelt er aan of een ondersteuningscompagnie daarin wenselijk is. Hij zou liever zien, dat alle mortieren en machinegeweren zwaarder dan de aanvalswapens bij andere eenheden zouden worden ingedeeld dan het infanteriebataljon, dat zich uitsluitend op de aanval moet richten. De divisie-mitrailleurbataljons op het Italiaanse gevechtsterrein, met 4.2 inch mortieren en machinegeweren, gewoonlijk ingedeeld op de basis van één compagnie per brigade, voldeden uitstekend. De infanterie werd hierdoor ontlast en had geen dubbele rol meer te vervullen. Men kan die ondersteuningsbataljons indelen bij de infanterie of bij de artillerie.

Volgens schr. bestaat er behoefte aan eenheden, die het werk doen van de „Rifles” van Wellington in Spanje. Ze treden als verdedigers op, als voorste troepen of als voorposten, breken bij de verdediging 's vijands aanval, voordat die de hoofdweerstandslijn bereikt heeft, gaan bij de aanval naar voren zodra het gevechtsdoel genomen is om daarna dezelfde rol te vervullen tegen de onvermijdelijke tegenaanval. Dit onderdeel zou ook moeten zorg dragen voor patrouillegang, sluipschuttersdienst, waarneming voor de inlichtingsdienst en verdediging van de bataljonscommandopost. De waarschijnlijk beste organisatie hiervoor acht schr. een „lichte” compagnie bij het bataljon, die het bataljonscommando niet zou overbelasten, als men veronderstelt, dat de ondersteuningscompagnie vervallen is.

Hoe het terrein moet worden bestudeerd en gebruikt bleef nog te dikwijls een vraagteken en de troep was hiervan de dupe.

In de eerste plaats moet het gevechtsdoel terdege worden beschouwd. Bij de aanval zijn dit voor de vijand belangrijke terreingedeelten en bij de verdediging bepaalde stroken, waar de vijand niet mag doordringen. Is een gevechts-

terrein uitgemaakt, dan ligt de sleutel voor de verdere bestudering van dit terrein in de kennis van de verschillende wapens en wapenen. Dit terrein moet worden verdeeld in tankterrein, infanterieterrein, machinegeweerterrein, terrein waar het vuur van de 25 pponder goede uitwerking heeft en waar dit aanvulling nodig heeft van mortieren en zo kan men nog verder verdelen. De volgende stap is, te beslissen welke de gewenste wapens zullen zijn in verband met de aard van het gevechtsdoel en het terrein daarvoor. Is bv. in de verdediging het terrein open, dan zijn het tankdoelkanon en het machinegeweer de naar voren tredende wapens. De infanterie en tanks zullen teruggetrokken worden en achterwaarts gemaskeerd worden opgesteld, gereed voor de tegenaanval, terwijl de veldartillerie en de lichte compagnieën zover mogelijk naar voren gaan om 's vijands nadering te bemoeilijken. De pioniers dragen zorg voor de aanleg van mijnenvelden, die door eigen mitrailleurs en pantserdoelkanonnen bestreken kunnen worden. Dit is de zorgvuldig uitgekozen „killing ground”.

Wil men aanvallend optreden, dan is de keuze van het voornaamste wapen beperkt tot de vechtwagen of de infanterist. In het laatste geval moet men zich afvragen of er voldoende dekking is om de aanval overdag uit te voeren, met zijn voordelen van luchtsteun, pantsersteun en goede waarnemingsmogelijkheden. Moet men de aanval bij duisternis doen, is dan de artilleriesteun voldoende? De beslissing is aan de commandant van de gevechtsgroep of aan de commandant van de verbonden wapens, daarna kan de detailverkenning beginnen, om uit te maken hoe de lagere tactiek van elk wapen moet worden uitgevoerd. De lagere tactiek wordt op overeenkomstige wijze uitgevoerd als voren voor de gewone tactiek is omschreven. Men kan op vele manieren zijn doel bereiken, maar er is altijd één beste manier om van het terrein gebruik te maken en ook slechts één beste oplossing voor ieder tactisch vraagstuk. S.

The Army Quarterly 1948-07.

Zo juist verschenen: NAAM- EN RANGLIJST der beroepsofficieren van de Koninklijke Landmacht 1949

Verkrijgbaar bij de boekhandel

Honderd en tiende jaargang

Prijs f 2,60

Uitgave J. Noorduijn en Zn. N.V. — Gorinchem